

Naročnina ena mesecno 25 Din,
za iznositelje 40 Din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 8122, 8123, 8124, 8125 in 8126
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telef.
št. 440.
Celje: Kocenova ulica 2. Telefon
št. 190.

Rokopisi se ne vračajo.
— Oglasi po tarifu. —

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravišče: Ljubljana, Prešernova
ulica 54. Telefon št. 8122, 8123,
8124, 8125 in 8126.

Inzeratni oddelček: Ljubljana, Prešernova
ulica 4. Telefon št. 2492.

Podružnica Maribor: Aleksandrova ce-
sta 13. Telefon št. 455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri pošti št. 440. zavodi: Ljub-
ljana št. 11.842; Praha št. 78.180;
Wien št. 105.241.

Oblastni komisariji podrejeni velikim županom

Važne spremembe zakona o oblastnih samoupravah — Sodelovanje državnih in oblastnih organov — Redukcije oblastnih nameščenecv

Beograd, 21. januarja. p. Na osnovi čl. 6 zakona o spremembi in dopolnitvi zakona o oblastni in sreski samoupravi je izdal ministrijski predsednik in notranji minister general Pera Živković o delokrogu in kompetenci oblastnih komisarijev sledečo uredbo:

§ 1. Za opravljanje vseh poslov razpustitvenih oblastnih skupščin in oblastnih odborov imenuje veliki župan dotične oblasti vladnega komisarija. Komisarij opravlja vse te posle kot organ velikega župana pod njegovim nadzorstvom ter po njegovih navodilih. Njegov službeni naziv je »Komisar oblastne samouprave, oblasti...«. Ta naziv morajo nositi tudi vsi pečati.

§ 2. V pristojnost komisarija spadajo vsi posli, ki so spadali po zakonu o oblastni in sreski samoupravi v pristojnost oblastnih skupščin in oblastnih odborov. Oblastne uredbe, pravilniki, odloki in oblasti proračun, ki so jih po zakonu o oblastni in sreski samoupravi sprejemale oblastne skupščine in oblastni odbori na svojih sejah, se imajo sestavljati na sejah samoupravnih strokovnih in drugih referentov, kojih mišljenje se ima zabeležiti v sejemnem zapisniku.

§ 3. Dosedanje oblastne uredbe in pravilniki ostanejo v veljavi, v kolikor niso v nasprotju z zakonom o spremembi in dopolnitvi zakona o oblastni in sreski samoupravi z dne 6. januarja 1929., in ostanejo v veljavi vse dotle, dokler se ne izpreme po določbah te uredbe.

§ 4. Da se spravijo oblastne uredbe v skladu s novim stanjem v državi, se morajo one uredbe, ki normirajo pristojnost posrednih oblastnih organov, spremeniti tako, da ne bodo v nasprotju s položajem komisarija v oblasti.

§ 5. Oblastni referenti in pomožne osebe vrše posle pod nadzorstvom in navodilom oblastnega komisarija.

§ 6. Število samoupravnih oblastnih uradnikov se reducira na potrebno po trehno število. Strokovni referenti velikih županov, v kolikor ostanejo na svojem mestu, bodo opravljali poleg svoje redne službe tudi oblastne posle.

Oblastni strokovni referenti istih panog se ne bodo obdržali, niti novi nastavljeni. V slučaju potrebe bodo namesto oblastnih referentov postavljeni nižji strokovni uradniki kot pomožni organi velikozupanskih referentov za oblastne posle. Izбира teh uradnikov se ima vršiti potom natečaja.

§ 7. Plačo komisarija določi veliki župan pri imenovanju. Ne sme pa biti večja kot je bila plača bivšega predsednika oblastnega odbora. Če pa bi bilo to potrebno glede na velikost oblasti in poslovanje, lahko veliki župan z utemeljeno predstavitvijo prosi za odobrenje notranjega ministra. Do sprejetja novega proračuna gre plača komisarija na račun pozicije oblastnega proračuna za plačo predsednika oblastnega odbora, v bodoče pa se ima vsistaviti v proračun kot posebna postavka.

§ 8. Oblastni proračuni se sprejemajo v obliki uredbe na način, predpisan s to uredbo za izdajanje oblastnih uredb. Za sestavo proračuna in njegovo odobrenje veljajo v vsem območju zakona o oblastni in sreski samoupravi in uredbe o oblastni in sreski proračunih.

§ 9. Sestavljeni in odobreni proračuni za to leto ostanejo v veljavi s spremembami, ki bodo izvršene v skladu s novim stanjem. Odobrenje taknadnih kreditov ima zahtevati oblastni komisar v smislu čl. 70 zakona o oblastni in sreski samoupravi.

§ 10. Stanje blagajne in vseh oblastnih poslov, ki so v teku, se mora ugotoviti v posebnem zapisniku povodom prevzetja poslov s strani oblastnega komisarija.

§ 11. Veliki župan in upravičen vsak čas pregledati delo komisarija in njegovih organov in vseh oblastnih ustanov, bodisi sam, bodisi potom svojih referentov.

§ 12. Vse oblastne redbe in pravilnike izda veliki župan podpisom komisarija. Vse posle, omenjene v § 2. te uredbe, izvršuje komisar po odobrenju velikega župana.

§ 13. Ta uredba sopi v veljavo z dnem, ko bo objavljena.

Razpust hrvatskih strank izvršen

V nedeljo so bile razpuščene vse hrvatske stanke s klerikalno vred — Vprašanje razpusta SLS

Zagreb, 21. januarja. r. Včeraj so bile po nalogu notranjega ministra v smislu zakona o zaščiti države razpuščene vse stranke na Hrvatskem, ki nosijo hrvatski naziv (Poročal je o tem že »Ponedeljek«). Razpust se nanaša na HSS, HFSS, HSP in HPS. Politijski organi so dostavili včeraj predstavnikom vseh teh strank sledeči odlok zagreške policijske direkcije.

Zadevni dekreti se glase:

Predmet: Politične stranke verskega in plemenskega obeležja — razpuščene.

ODLOK.

»Na osnovi navedbe ministrstva notranjih del L. B. broj 1071 z dne 17. januarja 1929, objavljeno z dopisom velikega župana zagreške oblasti dne 20. januarja 1929, broj 1004, s katero se v smislu člena 3. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi z dne 6. januarja 1929. odreja, da se politična združenja in stranke s ciljem, predvidenim v točki 1. in one, ki nosijo versko in plemensko obeležje, zabranijo, razpušča policijsko ravnanje naslovno stranko in ji zabranjuje vsako nadaljnje delovanje.

Obenem se odreja popis celokupne imovine te stranke in se gotovina ter vredno-

Dr. Krulj smatra, da bi parlamentarna reforma, izvedena po njegovih načelih, prinesla državi notranji mir in omogočila uspešno zakonodajno delo in tudi zdravo upravo. Dr. Krulj se zaveda, da so njegovi predlogi v protinosti z načeli demokracije, kakor jih razume današnji svet, toda on jih upravičuje s posebnimi potrebami našega naroda in naše države ter s konstatacijo, da je današnji princip večine izigran s tem, da večina parlamenta sploh ne predstavlja večine naroda. Vlada torej manjšina nad večino. Ako pa je tako in ker je tako, potem je bolje, da je ta manjšina vsaj izbrana iz socialno in politično poedinih, konstruktivnih, izobraženih in moralnih elementov, ki dejansko državo ustvarjajo in držijo socialno organizacijo naroda.

Kakor rečeno: Kruljeva brošura gotovo ni v nobeni neposredni zvezi z eventualnimi projekti sedanjega vlada, a je važna za spoznavanje struj, ki se uveljavljajo v onih krogih, katerim je določena v marsikaterem oziru mero-dajna vloga pri preureditvi naše države, ki je na dnevnem redu.

stni papirji deponirajo v sodišču v Zagrebu za ostale premičnine in nepremičnine pa naj označi stranka predstavitelja, ki bo po odobrenju tukašnjega policijskega ravnanje prejel to imovino čuvanje po zakoniti odgovornosti. Izvaja tega odloka se poverja uradniku tukašnjega policijskega ravnanje... o čimur se obvešča predstavništvo stranke... »

Zagreb, 20. januarja 129.

Dr. Vragović, s. r., policijski ravmatelj.

Policijski organi so tudi tokaj izvršili Prostor HSS in HSP sili zapečatili. Prostore HSS in HPS policija ni zapečatila, ker se nahajata v njih redakciji strankinih glasil »Hrvata« in »Narodne politike«. V vseh prostorih, razen prostorih HSS je bil že včeraj izvršen komisijski popis imovine. V Seljačkem domu, kjer ima svoje prostore HSS se je zgodilo še le danes ob navzočnosti dr. Mača. Policija je v avtomobilu odpeljala razpisne listke in tiskovine. V domu je ostalo samoholstvo. Po popisu imovine, so bili prostori ponovno zapečateni.

Beograd, 21. januarja. V tukašnjih dobro poučenih krogih se zve, da bo že prihodnje dni razpuščena tudi slovenska ljudska stranka, kot stranki, ki ima plemensko in versko obeležje. V zvezi s tem sta bila pozvana v Beograd ob velika župana dr. Vodopivec in dr. Schatach. Danes sta bila sprejeta od notranjega ministra generala Živkovića, ki jima je dal podrobna navodila glede razpusta SLS. Oba velika župana sta obenem poročala notranjemu ministru o položaju v svojih obkth in se bosta tekom jutrišnjega dne v Ljubljano in Maribor.

Danes se je vrnil v Beograd iz Ljubljane prometni minister dr. Brošec. Z istim vlakom je prišel v Beograd oblastni komisar dr. Natlačen. Njegov thod se ravno tako kakor bivanje dr. Korša v Ljubljani spravlja v zvezo z razpustom SLS.

Osumljeni atentor na detektiva Grauerja bsojen v Beogradu

Beograd, 21. januarja. Tukašnji listi poročajo, da bo Marko Ozmič, ki je osumljen, da je v Zagrebu v kavarni Kio streljal na policijskega agenta Grauerja, repletan v Beograd, kjer se bo moral zagovarjati po zakonu o zaščiti države pred Državnim sodiščem za zaščito države.

Jugoslovenski škofje pri ministru ver

Odposlanci episkopata so intervenirali v zadevah katoliške cerkve in se informirali o interkonfesionalnem zakonu

Beograd, 21. januarja. r. Danes so dospeli semkaj zagreški nadškof dr. Ante Bauer, ljubljanski škof dr. Anton Bonaventura Jeglič, splitski škof dr. Bonifacij in sarajevski nadškof dr. Ivan Šarić. Obenem z njimi je dopotoval tudi prometni minister dr. Korosec, ki se je mudil v soboto in nedeljo v Ljubljani. Škofje so takoj po svojem prihodu odšli najprej k beograjskemu nadškofu Rodiču, ob 11. pa so z njim vred posetili ministra ver dr. Alaupovića. Prihod škofov je v zvezi z interkonfesionalnim zakonom, ki ga je izdelalo ministrstvo ver in ki ga namerava vlada uveljaviti v najkrajšem času. Ta zakon, ki ureja medsebojne odnose posameznih konfesij v naši državi, je že dolgo vrsto let na dnevnem redu.

Doslej pa še ni bil rešen, ker so se pojavljale neprestane ovire, ki so bile delo-

ma posledica dejstva, da z Vatikanom še ni sklenjen konkordat, deloma pa so bile tudi strankarskega značaja, ker so se posamezne verske stranke bale za svoj strankarski prestiž. Ker so sedaj ti obziri odpadli, ni nobenih ovir za uveljavljenje tega zakona. Pač pa nasprotujejo takojšnemu uveljavljenju cerkveni krogi rimsko-katoliške cerkve, ki žele, naj se uveljavljenje interkonfesionalnega zakona odgodi do sklenitve konkordata. Ta namen je imel tudi današnji poset jugoslovenskih škofov pri ministru ver. Njihova konferenca z ministrom je trajala nad dve uri. V isti zadevi je že ponovno interveniral tudi papeški nuncij Pellegrietti. Tekom popoldneva so imeli škofje dolgotrajno konferenco pri beograjskem nadškofu, na kateri so sklenili, da bodo jutri prosili za avdienco pri kralju.

Telegraf in telefon v privatni upravi?

Priprave za novi zakon o poštah, telegrafu in telefonu

Beograd, 21. januarja. p. V ministru pošt sestavljajo posebna komisija novi zakon o poštah, brzojavu in telefonu. Kakor se zatruje iz vladnih krogov, bo novi zakon zasnovan na podlagi najmodernejših principov in bo, upoštevajoč dosedanje praktične izkušnje in ugotovljene potrebe, v znat-

ni meri izpremenil dosedanje notranji ustroj naših pošt. Novi zakon ne bo vseboval nikakih določb glede položaja obojca. Po načrtu ministra pošt bo ostala samo pošta v državni upravi, dočim bi se naj telefon in brzojav prepuštila privatni eksploataciji ali pa vsaj temeljito komercijalizirala.

Občine morajo revidirati svoje proračune

Važna naredba finančnega ministra — Občinske doklade se ne smejo povišati — Odmera se vrši še po starem davčnem zakonu — Odvišno uradništvo se mora reducirati

Beograd, 21. januarja. p. Finančni minister dr. Švrliuga, je izdal posebno okrožnico o občinskih proračunih. Minister konstatira v urodu, da je opažati v posameznih občinah neracionalno gospodarstvo, da so izdatki za administracijo mnogo previsoki, ker dosega eno tretjino in celo nad polovico celotnega proračuna, da se zanemarljivo druge komunalne zadeve kakor ceste, prosvetne in sanitarne naloge občin itd.

Minister povdarja, da je treba s to politiko definitivno prenehati in poziva občinske odbore, da čimprej izvedejo temeljito revizijo proračunov in celokupne občinske gospodarske politike. Pred vsem naj se zni-

žajo izdatki za občinsko osebo na minimum in odpuste iz službe vsi nepotrebni in nekvalificirani uradniki. Pri razdeljevanju izdatkov, naj se posveča večja pažnja cestam, kulturnim, prosvetnim in sanitarnim problemom in pospeševanju živinoreje in poljedelstva. Doklade v letu 1929 ne smejo biti večje in v svojem celotnem donosu ne smejo presegati dohodkov l. 1928. Odmera doklad se mora izvršiti po davčni osnovi starega davčnega zakona, istočasno naj se izvrši revizija vseh občinskih taks in trošarin in spravi njihova višina v sklad z načelom, da občinske doklade in davčna bremena ne smejo ovirati gospodarskega razvoja.

Čajanka na dvoru

Beograd, 21. januarja. p. Danes od 5. do 8. se je vršila na dvoru svečana čajanka, katere se je udeležilo nad 400 povabljenih gostov. Navzoča je bila celokupna vlada, ves diplomatski zbor in mnogo višjih uradnikov in oficirjev. Posebno številno pa je bila zastopana tukašnja ruska kolonija. Na čajanki je nastopil tudi znani pevski zbor donskih kozakov. Nastop kozakov je bil vesstransko priznan in kralj sam je dirigentno čestital. Ob pol 7. sta se kralj in kraljica umaknila, gostje pa so se zabavali še dalje.

Radi denunciacije aretiran bivši poslanec

Dubrovnik, 21. januarja. n. Včeraj dopoldne so se v Dubrovniku razširile vesti, da je bil v Makarski aretiran bivši narodni poslanec in župan Makarske Mate Kličarić. Dopolnjava se, da je bil Kličarić v soboto popoldne v resnici aretiran, toda že sredi izpuščen na svobodo. Aretiran je bil na podlagi anonimne ovadbe zaradi dozevnih zlorab v občini. Meščanstvo brez razlike strank oboja grodo denunciacijo in ima zaupanje v svojega župana.

Šef kabineta notranjega ministrstva

Beograd, 21. januarja. p. Za šefa kabineta notranjega ministra je imenovan Dušan Filipović, dosedanj šef javne varnosti v Beogradu. Na njegovom mestu je postavljen dosednji komisar Vračarskega kvarta Rada Popović.

Avdijence ministrov

Beograd, 21. januarja. r. Danes dopoldne sta bila sprejeta od kralja v avdienci ministri financc dr. Švrliuga in minister pošte ter namestnik znanega ministra dr. Kosta Kumanudić.

Gani beg zopet v Beogradu

Beograd, 21. januarja. p. Davi je dospel semkaj iz Prage Gani beg, brat umorjenega bivšega albanskega poslanika v Beogradu Gana bega. Z njim je prišel voditelj albanskih emigrantov Fuad Toftani. Gani beg je bil, kakor znano v zvezi z atentatom na morilca Gana bega aretiran in stavljen v preiskovalni zapor, toda nedavno izpuščen, ker se je izkazalo, da je na tej zadevi popolnoma nedolžen.

Pred izpolnitvijo upravnega odbora Narodne banke

Beograd, 21. januarja. p. Ker poteče sedmim članom upravnega odbora Narodne banke konec tega meseca mandat, se bo v kratkem vsilila izpolnitvijo upravnega odbora. Kot kandidati se imenujejo predstavniki raznih gospodarskih korporacij. Definitivna izbira kandidata pa doslej še ni določena.

Naš uvoz iz Avstrije

Beograd, 21. januarja. p. Iz statistike ministrstva trgovine je razvidno, da je dosegel naš uvoz iz Avstrije v lanskem letu 16. milijonov 980.000 šilingov. Jugoslavija spada med največje izvoznike Avstrije, ker kopimira 16 % celokupnega avstrijskega izvoza.

Smrtonosen vlak

Beograd, 21. januarja. p. Nocoj se je pripetila na postaji Batajnici pri Zemunu grozna nesreča. Vlakovodja Gjuro Milosavljević je skočil iz svojega vlaka, hoteč napolniti steklenico z vodo. Skočil pa je tako nerodno, da je padel na tir, po katerem je v istem trenutku privozil beograjski vlak. Milosavljević je razmesarilo, tako da so morali posamezne dele telesa pobirati po tiru. Komaj se je razburjenje nekoliko pogoilo, se je pripetila druga, še hušja nesreča. Vlakovodja beograjskega vlaka je že dal signal za odhod, ko sta prihitali na postajo dve ženski s tremi otroci. Hotele so na vsak način še vstopiti na vlak, ki se je že premikal. Prva ženska z dvema otrokoma v naročju je bila že na gornji stopnici, za njo pa je planila druga ženska s tretjim otrokom. Tej je na zadnji stopnici spodrsnilo, tako da je padla pod vlak. Med padcem se je prijel za krilo prve ženske ter jo potegnila za seboj pod kolesa. Železničarske osebe je s strahom opazovalo ta grozanski prizor. Vlak so takoj ustavili. Izpod koles so potegnili obe ženski onesveščeni s težimi poškodbami po vsem životu. Enemu otroku je odrezalo obe nozi, enemu pa levo roko. Najmanjši deček je padel tako srečno med obe tragičnici, da je dobilo samo poškodbe zaradi padca. Vseh pet so prepeljali v zemunsko bolnico, kjer je bila takoj izvršena operacija. Ker sta obe ženski še vedno v nezavesti in pri njima niso našli nobenih dokumentov doslej še niso mogli ugotoviti njihove identitete. Zdravniki dvomijo, da bi ostali ženski pri življenju, upajo pa, da bodo rešili vse tri otroke.

Še vedno snežni zameti

Beograd, 21. januarja. p. Dasi ravno je mraz znatno popustil in vlada v vsej državi toplejša vreme, snežni meteli še niso popolnoma prenehali. V minulih noči je razsajala v južnih krajih, predvsem v Črni gori in Sandžaku strahovita snežna burja, ki je ponovno zamedla vse ceste in železniške proge, tako da je promet zopet znatno oviran. Vsi vlaki z juga so prihajali danes v Beograd z znatnimi zamudami. V okolici Plevlje je zapadlo nad 2 m novega snega. Temperature se gibljejo sledeče: Beograd minus 9,5, Kragujevac minus 12, Niš minus 14, Skopje minus 18, Vel. Gradiska minus 17, Petrovaradin minus 9, Zagreb 0, Ljubljana minus 7, Sarajevo —15 Split plus 3, Kotor plus 2, Gruz plus 2, Vis plus 2.

Konkurenca za najlepšo Jugoslovenko

Beograd, 21. januarja. p. Danes so dospeli v Beograd vse kandidatke za najlepšo Jugoslovenko. Jutri se bo vršila v Beogradu izbira Mice Jugoslovije. Ta bo nato sodelovala pri izbiri Mice Evrope ki jo priredi pariški »Journal«.

Novi zakon o ustroju rednih sodišč

Aktiviranje enotnega kasac. sodišča v Zagrebu odloženo — V Sloveniji ostanejo današnja sodišča, predvidena nova sodišča se ne aktivirajo

Novi zakon o ustroju rednih sodišč ukinja zakon z dne 24. septembra 1928., ki bi imel stopiti v veljavo dne 1. aprila. Novi zakon obsega v glavnem določbe ukinjenega in se razlikuje od njega v glavnem v določbah, ki se nanašajo na sedeže in teritorialno pristojnost sreskih sodišč vseh pokrajin, z izjemo Srbije in Črne gore, o čemer bo naknadno donesen poseben zakon. Nadalje izpremembe se tičejo sedežev in teritorialne pristojnosti okrožnih in apelacijskih sodišč. Najinteresnejše v novem zakonu je pač to, da se enotno kasacijsko sodišče, ki bi imelo 1. aprila pričet delovati v Zagrebu, zaenkrat ne bo aktiviralo, temveč ostane do nadaljnjega pri dosedanjih organizacijah najvišjih sodišč (Beograd, Zagreb, Sarajevo, Podgorica). Končno se z novim zakonom izpreminjajo disciplinski predpisi dosedanjega zakona o sodnikih rednih sodišč. Podrobno prinaša novi zakon naslednje izpremembe:

Čl. 4. V vsakem srezu obstoji sresko sodišče s sedežem v sresnem okraju. Vsa dosedanja kotarska sodišča na Hrvaškem, v Slavoniji in Medijumurju, Dalmaciji, Bosni in Hercegovini, Banatu, Bački in Baranji in okrajna sodišča v Sloveniji se izpremembe v sreska sodišča po tem zakonu in obdržijo svoje dosedanje teritorialno pristojnost. S tem odpadejo predvidena nova sreska sodišča (v Sloveniji Gornja Radgona). Sedeži in teritorialna pristojnost sreskih sodišč v Srbiji in Črni gori se določijo naknadno z novim zakonom. Ukinje se zakon, ki je našteval vsa mesta s sedeži sreskih sodišč za vso državo.

V čl. 13 novega zakona je izpuščen zadnji odstavek dosedanjega zakona, ki se glasi: Brez pristanka dotičnega sodnika ne sme trajati to nadomestje (pri sosednjih sreskih sodiščih) več kakor dva meseca v enem koledarskem letu.

Čl. 13 novega zakona, ki se nanaša na okrajna sodišča, ne naveda posebnih njihovih sedežev. Okrajna sodišča v Sloveniji obdržijo svoje dosedanje teritorialno pristojnost. Predvideno novo okrajno sodišče v Murski Soboti torej odpade. Sedeži in nova mesta pristojnosti za okrajna sodišča v Srbiji in Črni gori bodo določena naknadno s posebnim zakonom.

Novi zakon ne vsebuje določb prejšnjega zakona, glasom katerih spada v pristojnost splošne seje okrajnega sodišča izvolitev v smislu zakona o sodnikih. Minister pravde bo odredil rok za ustanovitev trgovskega sodišča v Zagrebu in okrajnega sodišča na Sušaku.

Čl. 31 odreja, da bodo sedeži in teritorialna pristojnost apelacijskih sodišč odredena z naknadnim zakonom.

Dosedanji čl. 39 se ukinja. S tem odpade s področja obče seje apelacijskega sodišča odločanje o tem, ali je dovolj osnov, da se obtožbo predsedniki ali sodniki okrožnih sodišč in sodniki sreskih sodišč zaradi sodno kaznivih de-

janj, ki so jih storili v izvrševanju službene dolžnosti, in pa volitev sodnikov po zakonu o sodnikih.

Dosedanji čl. 40 (»Za vso kraljevino obstoji eno kasacijsko sodišče s sedežem v Zagrebu«) se glasi: Za vso kraljevino obstoji eno kasacijsko sodišče. Organizacija tega kasacijskega sodišča bo opredeljena s posebnim zakonom. Odloženo je torej aktiviranje enotnega kasacijskega sodišča s 1. aprilom in tudi mesto za to sodišče ni več odloženo. Čl. 103 novega zakona pravi: Do ureditve enotnega kasacijskega sodišča za vso državo ostanejo dosedanja kasacijska sodišča v Beogradu, odd. »B« Beograd, kasacijskega sodišča v Novem Sadu. Stola sedmorice v Zagrebu. Vrhovno Stola sedmorice v Zagrebu. Vrhovno sodišče v Sarajevu in Veliko sodišče v Podgorici se bosta smatrali za oddelka kasacijskega sodišča.

Z novim zakonom ni določeno, v katerih mestih naj se osnuje, apelacijska sodišča. Dosedanja apelacijska sodišča v Beogradu, Skoplju in Novem Sadu, banski stol v Zagrebu in višja dežela sodišča v Splitu in Ljubljani se smatrajo za apelacijska sodišča. Dosedanji sodni stoli na Hrvaškem in Slavoniji, dežela sodišča v Dalmaciji in Sloveniji, okrajna sodišča v Bosni in Hercegovini, Banatu, Bački in Baranji, kakor tudi prvostopna sodišča v Srbiji so okrajna sodišča, okrajna sodišča v Sloveniji pa sreska sodišča v smislu zakona o sodnikih. Vsa navedena sodišča bodo uradovala do izenačenja državlanskega zakona in zakona o kazenskem postopku po dosedanjih postopkih. Zanje ostanejo z malimi spremembami v veljavi tudi določbe zakonov o ustroju sodišč, ki veljajo na področju dotičnih sodišč.

Čl. 113 odreja, da se postavljajo predsedniki sedanjih oddelkov kasacijskega sodišča s položajno plačo prve skupine I. kategorije.

Čl. 114 določa: Do ustanovitve sreskih sodišč v Srbiji in Črni Gori je v teh krajih lahko imenovan za sodnika okrajnega sodišča tudi oni, ki je po sodniškem izpitu bil najmanj eno leto zaposlen pri sodišču.

Čl. 115. Pristavi sreskih in apelacijskih sodišč in pristavi kasacijskega sodišča imajo plačo in ostale prejemke, kakor pristavi okrožnih in trgovinskih sodišč.

Čl. 116. Sodniški kandidati, ki so imeli na dan uzakonitve zakona o sodnikih po dosedanjih predpisih pogoje za polaganje sodniškega izpita, ga smejo polagati v roku 6 mesecev od dne ko stopi ta zakon v veljavo (18. januar) ne glede na to, da izpolnjuje pogoje za polaganje sodniškega izpita po predpisih novega zakona. Dolžnost polaganja sodniškega izpita so oproščeni tudi oni, ki so bili na dan uzakonitve zakona o sodnikih inspektorji ministrstva pravde na podlagi čl. 27 zakona o sodnikih za kraljevino Srbijo od 4. marca 1911.

Grönerjev alarm

Tajna spomenica nemškega vojnega ministra, ki jo je objavil v svoji reviji Wickham Steed, je prišla na dan v zelo nepravem času. Nemčija je zadnje čase pri vsaki priliki naglašala svojo miroljubnost in očitala drugim državam oboroževanje. Razpravljala je o francoskem in ameriškem programu, opozarjala na visoko postavko za vojaštvo v poljskem proračunu in sploh pazno zasledovala vse, kar je bilo količjak v zvezi z oboroževanjem v drugih državah. Skušala je ustvariti zase razpoloženje v evropski javnosti in to se ji je bilo do malega skoraj posrečilo, kar je nemalo služilo v prosepah njemu zahtevi po izpraznitvi Porrenja.

V to skrbno zgrajeno sabvo pa je naenkrat nemilo zadela bomba spomenice ministra Grönerja. Na temelju mirovne pogodbe je Nemčiji ostalo toliko vojnega brodivja, kolikor ga rabi za zaščito svojega obrežja. Po šest velikih bojnih ladij in križark ter po dvanajst torpedovk in rušilcev določa versalski mirovna pogodba kot pomorsko silo Nemčije s posadko 15.000 mož. Odrejena je tudi velikost ladij in njih življenska doba. Nova obrežna križarka, ki bi se naj bila zgradila, spada v ta okvir in je popolnoma notranja zadeva Nemčije. Ker pa so socialistične stranke odklonile gradbo nove križarke, se je vojni minister poslužil popolnoma novega načina. Da doseže zgradbo te bojne enote brez vzvzmirajoče debate v parlamentu, ki bi gotovo napravila v javnosti hudo kri lažal je nemški spomenico. Določeno samo za svoje zaupnike in iglednejše voditelje strank, hoteč jili pridobiti za svoj projekt. V svoji spomenici je naslikal položaj Nemčije v najtežjih bojih, kakor običajajo to vojni ministri sploh, kadar zahtevajo sredstva za oboroževanje. Gröner pa je celo stvar mogočno pretiral. Ne samo, da je naslikal Poljsko kot rjovečega leva, ki se pripravlja, da zjaj pa zdaj vdere preko nemških meja, uvedel je tudi vse interesne konflikte med evropskimi državami in jih označil za tako težke, da je pričakovati vsak hip izbruh novega svetovnega požara. Na levi in desni Gröner odkril preteče nevarnosti, kakor da vsi sosedje komaj čakajo, da planejo nad Nemce. V svojem preračunem mogočestvu je celo izmislil oboroženi konflikt, ki bi se preti vsak trenutek med Čehoslovako in Italijo. Kako bi bil tak konflikt mogoč, ko imenovani državi nimata skupnih meja, minister ni povedal.

Kakor uvodna rečeno, je ta spomenica prišla na dan v minister Gröner ima za slugo, da je brezobzirno razrušil vero nemških sosedov v miroljubnost Nemčije. Predvsem je Grönerjevo prorokovanje izmislil poljske levičarske stranke, ki so se pripravljale, da zahtevajo od zunanjega ministra Zaleskega prijemljivejša stališča namem Nemčiji lede izpraznitve. Porenja. Tajna spomenica je temeljito izpodbila tla za tako akcijo in ojačila radikalnejše protinemske struje. Vojni minister Gröner je tudi posredno utegrel svojemu poljskemu kolegu, ki mu je dal v roke močan argument za podpiranje vojaške postavke poljskega proračuna.

Tudi bivši fratoski ministrski predsednik Millerand se je izjavil o Grönerjevi spomenici. Označil jo je kot dokument nemškega stremilja po obračunu s svojimi nasprotniki in naglašal, da kdor se tako tajno in tihi pripravljala na napad sovrznika, bo tudisam v danem momentu kaj lahko prešel in napad. V takih okoliščinah priporoča Millerand previdnosti pri izpraznitvi Porenja ter opozarja na propagando priklopitve Avstrije, Nemčija pod masko miroljubnosti in vseh strahov pripravljala spopade s svojimi sosedi. Proti Poljski fingira nramnost in se oborožuje, proti zaveznikom pa zahteva izpraznitve Porenja in priklopitve Avstrije, dasi ve, da slednja zahteva ši mirovne pogodbe in ravno »je v Sredji Evropi. S priklopitvijo Avstrije ograža lenčija vse sosednje države in Millerandgotavlja, da si Nemčija s tem nakopava odgovornost za morebitne vojne v bodočnosti, ko je še v svežem spominu njena krivdina nedavnem svetovnem pozolju.

Iz navedenega je jasno, da minister Gröner s svojo tajno spomenico kljub najboljši volji ni služil nemškimi interesom, pač pa jih je vsaj začasno oškodoval. Dal je v roke močno orožje in skupnam v evropskih državah, ki stalno zahtevale osterjšje ukrepe proti nemčiji.

K 70 letnic bivšega cesarja

Vijema

Amsterdam, 21. januarja. g. Bivši cesar Viljem proslavlja svojo 70. letnico z velikimi svečanostmi. Bodo trajale skoraj teden dni. Ze v soboto je prispelo v Doorn mnogo nemških meralov, ki jih je cesar povabil na slavlje. Včeraj zjutraj so odšli vsi v svečanih uniformah in z vsemi odlikovanji v grad, dmu čestitajo. Po večerji je priredil Viljemilmsko predstavo o svojem delovanju. Bčelje gradu je bilo zvečer razsvetljeno.

Državljanska vojna v

Gatemali

Mexico City, 21. januarja. g. Upor v Gvatemali zavzema vno nevarne obliko. Med vladnimi čemi in uporniki se vrše hudi boji. Letalno obmetavala središče uporniškega pokra z bombami. Nekaj civilnih oseb je bilo stih in ranjenih, posebno velika pa je stvar škoda. Kakor zatrjujejo je položaj predsednika Lazaria Chacona in njegove vlade omni. Armada ni več popolnoma zanesljiva. Javni promet in železnice zveze na me so prekinjene.

Ognjenik rakataju ojačil

bruhe

Butavija, 21. janja (be.) Izbruh ognjenika Krakatau naraščajo veliko naglico in so doslej nekolikokrat 4000 čevljev višine. V zadnjih 24 urah so na H 4000 erupcij. Na morju so zabeležili neprični potresi sunki.

Odprto pismo slovenski javnosti

Izjava inž. Marka Kranjca v imenu izpuščenih Orjunašev

Včerajšnji »Ponedeljek« je prinesel obširnejše poročilo, da so bili v nedeljo izpušteni iz preiskovalnega zapora Orjunaši inž. Murko Kranjc, Drejče Verbič, Lipe Kosec, Ivan Semerl, Ciril Krušovec, Josip Kukec, Herman Solar in Gašpar Slavec, ki so bili štiri mesece v preiskavi zaradi suma soudeležbe pri umoru Egidija Perica, ki je bil v svojem stanovanju skozi okno ustreljen lani 7. septembra zvečer. Uvedena je bila široka preiskava in klerikalni listi »Slovenec« na čelu so pričeli kampanjo s fantastičnimi »razkritji«, ki naj bi bili aretirane Orjunaše prikazali kot pravo roparsko družbo. Na podlagi materiala, ki ga je zbral preiskovalni sodnik A. Kravina do 9. decembra, pa je državni pravdnik uvidel, da ni niti enega dokaza za posredno ali neposredno sokrivo omenjenih Orjunašev na umoru Egidija Perica. Zato je nadaljnjo preiskavo proti njim ustavil in v nedeljo ob 13. so bili aretirani zopet izpušteni na svobodo.

Na prošnjo g. inž. Marka Kranjca priobčujemo v naslednjem njegovo obširno izjavo.

Ko stopam po štiri in polmesečnem preiskovalnem zaporu v katerega me je spravilo bo izjavi zastopnikov ljubljanske policije slovensko javno mnenje, zopet na svobodo, se v prvi vrsti zahvaljujem vsem tistim, ki me v tej novi preizkušnji niso zapustili, temveč me moralno in fizično podpirali.

Dalje nai mi bo ob tej priliki dovoljeno zahvaliti se tudi vsem onim, ki so v času preiskave imeli dolžnost uradno postopati z menoj. Posebno da se zahvaljujem upravi iteinske, ki mi je bivanje v svojih prostorih, kakor so to dovolili predpisi, olajšala, posebno glede na mojo težko bolezen, dasi so bili zlasti zaradi tega nekateri njegovi organi od gotove strani denuncirani in brez podlage sumnjivi.

V prošlih letih so se z menoj popeli blizu stoletje strani trdnjavne širle govorice, kako jaz izkorisčam v svoje osebnosti in svoje tovaršijske svrhe vse mogoče fonde. Mussolinijev lire, denar iz akcije v Prestranku itd. Nekdo je celo resno zatrjeval, da dobivam jaz kot laški špijon mesečno po 15.000 lir plače, dasi je javno znano, da imajo vsi varnostni in obmejni organi v Italiji mojo fotografijo s pripombo, da sem za Italijo eden izmed nainvarnejših elementov, ne glede na to, da le na mojo glavno tam razpisana velika nagrada.

Ze glede na mojo skromno ekzistenco, na moje, poštenim osebnim dohodkom primerne, skrajno skromne življenje in moje obče znano brezpremoženjsko stanje sem računai, da imam legitimacije dovolj, da bi slovensko javno mnenje z ogorčenjem zavračalo take neosnovane klevete in sem šel molče, preko njih lahko rečem: petindvajset let najekstremnejše nacionalne borbe leži za menoj, v kateri sem položil ogromne žrtve na oltar nacije. Z mirno vestjo gledam na vse to dolgo dobo in nihče mi ne more dokazati, kako sebično ali umazano dejanje. Za vse to ogromno odgovorno delo nisem prejel nikdar nagrade, še manj pa sem imel kako plačilo.

Skozi moje roke so šli: stotisoči nacionalnega denarja, ali prišla se jih ni niti para in sem vedno lahko položaj obračune, seveda samo tistim, ki so bili v to poklicani. Obratno pa so vse preostanek mojih privatnih dohodkov požrle nacionalne akcije.

Živel sem v veri, da mi glede na mojo preteklost ni treba javno zavračati podlih klevet. Mnogokrat mi tega tudi glede na značaj mogoča nacionalnega dela to ni bilo mogoče. Toda slovensko javno mnenje je s sadistično nasičeno uživalo vesti, ki so jih o meni, mojem delu in mojih prijateljih širile znane moralne propalice. Prijatelji in izdajice, ki so se nedavno po ljubljanskih ulicah in širom Slovenije rjovele: »Živci Marko!«, dokler so še lahko v Orjuni kradle in živele na njen račun.

Vsak narod, ki drži na svojo moralo, smatra izdajstvo za najpodeljši in naiohabsnejši zločin. Le suženi nima tega občutka. Tisti, ki se je zaklaj na življenje in smrt, da svojih bratov ne bo izdal, mora gotovo odgovarjati, če v tem pogledu greši. To je tako bilo, le in bo. Ne samo na Balkanu, ampak širom vsega sveta. To se je zgodilo tudi v slučaju Egidija Perica. Toda jaz v tem času nisem dal niti povelja, niti sem ga naročil ali organiziral. Še manj pa vem danes, kdo le kazen izvršil. Meni Peric ni izdal. Za žalitev pa sem dobil zadoščenje pri sodišču, ko le bil Peric obsoljen. Meni se tudi ni bilo treba bati kakih Pericevih »razkritij«, kar spričuje ravno moje sodno postopanje, ki sem za uvedel skoraj tri četrta leta pred njegovo smrtjo, dasi sem imel že tedaj dokaze v rokah, da je bil Peric konfident laškega konzula v Ljubljani. Meni Peric ni bil torej prav nič na poti, tem bolj, ker se držim principa, da je večja kazen od smrti za izdajalca, če se ga razkrinka in pusti takega živeti, dokler ne utone v svoji lastni sramoti. To sem tudi storil pri njem in v slučaju Josipa Gabrščke. Peric je imel dovolj smrtnih dovržnikov, deloma takih, ki jih je že izdal deloma pa takih, ki so živeli v vednem strahu, da jih bo še izdal. Torej ni bil potreben noben naročen umor.

Sedaj, ko je nepristransko sodišče daleč nazaj preiskalo vse moje »grehe« in je z gotovo strani z uravzgočnega lahkornostno in nelzmerno škodo našega primorskega vprašanja deloma odprl, tajna, bi se lahko izprsil in s ponosom pokazal na svoje in svojih prijateljev nesebično, vztrajno, požrtvovalno in nevarno delo ki ga v današnjih sebičnih časih zaman iščeš v Jugoslaviji. Toda danes mi ni več ležee na slovenskem javnem mnenju, mojim prijateljem gotovo tudi ne — in končno: — biseri niso za svinje! Stri duševno in telesno stopam zopet na svobodo in izgubljeno le mole zaupanje v slovensko javno mnenje tu in onstran meje.

Dogodki prošlih let pa so mi pokazali, da le slovensko javno mnenje misli, da je to tudi njegova odločna zahteva, da se bo Primorje osvobodilo le s tinto, resolucijami, protesti, demonstracijami in prenevanjem »Morje adrianskega« tu v vodnjak Jugoslaviji vse ostalo pa da bodo opravili bratje Srbi. Ker jaz ne delim tega mišljenja in da v bodoče slovensko javnemu mnenju ne bom več delal pregrevane, prepuščam skrb za osvoboditev Primorja in masčevanje krivk, prizadetih tamotamnjemu našemu življu Slovenski ljudski stranki odnosno njenemu vodstvu tu v Jugoslaviji, onstran meje pa Vatikanu.

Slovensko javno mnenje me je obdžilo, policija, me je takoj aretirala državno pravdnštvo odredilo preiskovalni zapor sodnja preiskava.

Zapr sem bil celih dolgih 132 dni, izgubil zdravje, trpel ogromno materialno

škodo, otrok mi je obolel, rodina neizmerno trpela. Sedaj pa vprašam slovensko javno mnenje: kje je tisti faktor, ki mi povrne izgubljeno zdravje in mi da zadoščenje za moje in moje rodbine prestano trpljenje, kdo mi poravnava materialno škodo?

Končno obžalujem, da sodišče ni našlo dovolj gradiva za proces a la Caruga. Tako je spravilo slovensko javno mnenje ob užitek lepe predstave pri kateri bi gledalo kako mi zavija vrat mesto laškega slovenski krivnik kar je glede na gorostasne tozadevne vesti gotovo pričakovalo. Da pa bo slovensko javno mnenje vsaj nekoliko oškodovano za to bo poskrbel moj pravni zastopnik poim tiskovnih tožb, ki so deloma že v teku.

Ta nastop ki pa se zani nisem odločil, mogoče zaradi tega da pred slovenskim javnim mnenjem operem svojo čast, ampak le zato, da vsa deloma nadoknadim za svoje razmere ogromne materialne žrtve, ki sem jih pretrpel ravno zaradi njega, bo — upam — tudi moj zadnji v slovenski javnosti.

V svojo bodočo varnost glede na mišljenje, ki vlada v slovenskem javnem mnenju, da sem namreč izdal osebnost, ki velja čelnik Orjune odgovoren za vse teroristične taine akcije tu in onstran meje, sem odložil svojo funkcijo v organizaciji, v kateri se v bodoče, kakor tudi v javnosti sploh, ne bom več udeleževal, dokler se razmere bistveno ne spremenijo.

Ljubljana, 20. januarja 1929.

Inž. Marko Kranjc.

Gornje poslano smo prečitali, soglašamo z vsebino in izjavimo iste konsekvence: Drejče Verbič, Herman Solar, Lipe Kosec, Josip Kukec, Tone Krasevec, Ivan Semerl, Gašpar Slavec.

Pestotnikov častni večer na Taboru

Sokol I. je priredil sinoči svojemu starosti dr. Pavlu Pestotniku častni večer, da se spomni 50. letnice njegovega rojstva in 20. letnice njegovega starostovanja Sokolu I. Častni večer je bil zelo dobro obiskan. V veliki dvorani Tabora, okusno okrajeni z zelenjem in zastavami, so se zbrali poleg ljubljanskih sokolskih delavcev in prijateljev zastopniki skoro vseh slovenskih in mnogih drugih sokolskih žup. Zastopane so bile župe Zagreb, Sušak, Mostar, Sarajevo, Split, Beograd in Novi Sad, zastopane pa tudi sokolske organizacije iz mnogih drugih mest držav.

Ko je prispel v dvorano starosta doktor Pestotnik, je bil sprejet z dolgiimi prisrčnimi ovacijami. Prvi ga je pozdravil in mu čestital br. Josip Turk, predsednik društva za zgradbo sokolskega doma na Taboru. V imenu Sokola I. so starosti čestitali podstarosta Bajželj, načelnik Slavko Pretnar ter zastopniki in zastopnice naraščaja V imenu ljubljanske župe ga je pozdravil starosta Nande Marolt, v imenu mesta Ljubljane župan doktor Dimko Puc, v imenu JSŠ starosta Engelbert Gangl, v imenu Ljubljanskega Sokola starosta Bogomir Kajzelj, v imenu zagrebškega Sokolstva br. Bogumović, v imenu njegovih šolskih tovarišev pa dr. Alber Kramer, ki se je spominjal zlasti nekdanjih hrbt proti avstrijskemu nasilstvu, Vrstila se je nato še cel la vrsta govornikov iz raznih slovenskih in drugih jugoslovanskih mest. Slavnost je potekla prav prisrčno. Sodeloval je orkester Sokola I., ki je otvoril večer s sokolsko himno. Sokol I. je po br. Eibergerju izročil jubilarantu v znak priznanja in hvalečnosti kip sokolskega borca.

Tragedija Jugoslovenke na Moravskem

Brno, 21. januarja. g. V moravski Beč cerkvi se je odigrala rodbinska tragedija, čile žrtve so postale tri osebe 32-letni Ivan Szata, Sizar državljanstvo se ni bilo določeno niti za Čehoslovako niti za Poljsko, ni mogel prejeti potnega lista za Poljsko. V petek je prispel s svojo ženo, ki je rodila Jugoslovenka, in s svojo 8-letno hčerko v Beč cerkev, kjer je našel sobo v hotelu. V zgodnjih jutranjih urah je ustrelil najprej otroka v glavo, nato z dvema streloma ženo in končno se sebe. Žena in otrok nista bila takoj mrtva, vendar sta pozneje v bolnici, kjer so ju hoteli rešiti z naglo operacijo, podlegla poškodbam. Iz pisma, ki jih je morilec in samomorilec naslovil oblastvom in ženi in sestri v Jugoslaviji, je razvidno, da je šel mož v smrt iz obupa in to sporazumno z ženo. Na očni omarici sta zakonca pred smrtjo postavila sveto podobno in prižgala dve sveči, kjer sta najbrže na zadnje opravila molitev.

Delna rešitev

reparacijskega problema

Newyork, 21. januarja. g. Štirje ameriški strokovnjaki Joung, Morgan, Perkins in Lamont bodo najbrže se tekom tedna odpotovali v Evropo. Načrti splošne mobilizacije in komercializacije nemških reparacijskih dolgov je bil opuščen — daj mislijo na delno rešitev, po kateri naj bi se mobilizirala ena milijarda dolarjev nemških obveznic na vseh velikih svetovnih borznih trgih. Tako emisijo bi izvedli v več transah v tek dveh, treh let. Denar, ki bi ga dobili na ta način, bi zavezniški porabili za povračilo zadnjih 25 letnih obrovkov svojih dolgov Ameriki, tako da bi bil zavezniški dolg Ameriki plačan do 1. 1962.

Hmeljski trg

Zatec, 21. januarja. h. Tendence mirna. Promet je bil majhen. Cene se gibljejo med 1450 in 1700 KX.

Redukcije na področju poštne direkcije v Ljubljani

»Poštni vestnik« piše: Direkcija je prejela nalog, da mora odpuštni iz službe vse one, ki so nesposobni, nevestni, nezanesljivi in one, ki so postavljene preko budžetnega stanja. Pri tem ne smejo niti najmanj vplivati osebni ali politični oziar, nego izključno samo interes stroke in države. Upamo, da v področju naše direkcije ravno iz interesov stroke ne bo redukcije. Kar pa je absolutno diskvalificiranega, moralno ali nacionalno nezanesljivega, naj gre iz poštne stroke.

Jugoslovenska interpelacija pred francoskim parlamentom

Pariz, 21. januarja. g. Socialistični poslanec Grumbach je vložil na zunanega ministra Briandove interpelacije o odnošjih Francije do kraljevine SHS. Interpelacija bo prečitana jutri na koncu zbornice seje. Obenem bo določen dan, kdaj bo prišla interpelacija na razpravo pred plenarom.

Konfiscirani zagrebški listi

Zagreb, 21. januarja. g. V današnjem »Narodnem Valu« je bila zaplenjena izjava dr. Vladka Mačka o razpustu HSS. V isti številki je bil zaplenjen tudi neki drugi stavek. V »Riječi« je bil zaplenjen konec uvodnika pod naslovom »Seaton Watson o izpremembi v Jugoslaviji«. Ker je »Narodni Val« z današnjo konfiskacijo že več kot trikrat v teku enega meseca konfisciran, se v Zagrebu zatrjuje, da bo prihodnje dni ustavljen.

Maršal Foch okreval

Pariz, 21. januarja. g. Maršal Foch je danes prvič zapustil sobo. Kakor računajo, bo v par dnevih popolnoma okreval.

Razpust židovske delavske organizacije

Sarajevo, 21. januarja. g. Razen JMO in HSS je policijsko ravnanstvo razpustilo tudi židovsko delavsko organizacijo »Poale Zion«, ker se je razen s kulturnimi zadevami bavila tudi s politiko ter je nastopila pri občinskih volitvah.

Bivši oblastni poslanec in župan obsojen na 18 let ječe

Beograd, 21. januarja. r. Sodišče v Ufici je obsojilo bivšega oblastnega poslanca in predsednika občine Palanka Jeltana Čakića zaradi falsifikacije in poneverbe na 18 let in 2 meseca tožke ječe. Čakić je bil član radikalne stranke.

Angleške ladje v Boki Kotorski

Kotor, 21. januarja. a. V Tivat je priplul del angleške eskadre, obsoječ iz dveh križark in dveh torpedovk, ki bodo ostanle tu 10 dni.

Gibanje slovanskega ženstva

Praga, 21. januarja. h. V nedeljo se je vršila v tukajšnji reprezentančni dvorani otvoritvena seja Jednote slovanskih žen, čije predsednica je ga. Naděžda Kramafeva, soproga prvega češkoslovanskega ministrskega predsednika dr. Karla Kramafa. Zborovanje je bilo velika manifestacija za zmago vseslovenske ideje. Na zborovanju so govorili trije odlični predstavniki slovanskega sodelovanja, in sicer dr. Karel Kramaf kot Čeh dr. Milan Hodža kot Slovaki in prof. Lappo kot Rus.

Otvoritev angleške poslanske zbornice

London, 21. januarja. (lo.) Jutri se odpravi zadnje zasedanje sedanjega angleškega parlamenta. Splošno se pričakuje, da bo zasedal parlament do sredi maja, nakar bo razpuščen. Volitve se bodo vršile meseca junija. Pred razpustom bo rešil parlament še nekaj važnih zakonskih nartov, predvsem zakonski načrti glede reforme lokalne vlade in novi finančni zakon. Vse politične stranke se pridno pripravljajo na prihodnje volitve. Novost tej volitvi bo, da bodo politične stranke radiofonskim putem razširjale propagandne izjave in politične govore. Ta teden bodo izdani novi volilni imeniki, v katere bodo vnešene tudi ženske, ki bodo letos prvič volile. Začetkom aprila bo predložen parlamentu državni proračun. Nato bo odobril parlament prej ko mogoče novi finančni zakon. Sedanj parlament bo razpravljal tudi o načrtu predora po Rokavskem prelivu, katerega podpirajo skoraj vse politične stranke.

London, 21. januarja. (lo.) Angleški gospodarski in politični krogi se zelo zanimajo za načrti predora po Rokavskem prelivu. Predsednik parlamentarne komisije za gradnjo predora sir Williams Bull je poslal vsem trgovskim zbornicam poziv, da se izrazijo o izvedljivosti in koristi predora. V drugem pismu je pozval Bull vse trgovske in delavske organizacije, naj opredelijo do tega načrta svoje stališče. Kakor Bull računa, bi stal predor 90 milijonov funtov, kar bi dalo, ako se računajo tedenske plače po 5 funtov, dela za 6 milijonov tednov. S tem bi se v znatni meri omilila brezposelnost.

Znižan proračun splitske oblasti

Split, 21. januarja. n. Splitski občinski odbor je prejel preko velikega župana odlok ministrstva financ, s katerim se občinski proračun znižuje za 7 in pol milijona dinarjev.

Arbeiter-Zeitung prepovedana

Beograd, 21. januarja. p. Notranje ministrstvo je zabranilo nadaljnji uvoz in razpečevanje avstrijskega lista »Arbeiter - Zeitung«, ker piše proti interesom države.

Naši kraji in ljudje

Stanovske zadeve slovenskih gostilničarjev

Lepo uspel občni zbor Zveze gostilničarskih zadrug. — Informativna debata o prijavi dohodkov k pridobitni. — Davčna bremena.

Ljubljana, 21. januarja. Kakor vsako leto so se danes sestali v Ljubljani delegati gostilničarskih zadrug ljubljanske oblasti, da na običnem zboru Zveze razpravljajo o vseh tekočih aktualnih problemih in zadevah ki posegajo v razvoj gostilničarske obrti, ene najvažnejših dejavnosti v naši tujski — prometni politiki.

Načelnik g. Fran Kavčič je otvoril 20. redni občni zbor s kratkim pozdravnim govorom ter hkratu predlagal, da Zveza odpošlje kralju Aleksandru I. vdanošno brzojavko, v kateri izraža iskreno željo, da se izpolni plemeniti namen, izražen v njegovem manifestu, izdanem 6. t. m.

Konsum vin pada.

Tajnik g. Ante Pintar je predložil zborovalcem že v »Gostilničarju« objavljeno letno poročilo o poslovanju Zveze in o položaju gostilničarske obrti v ljubljanski oblasti. Obrt teže ogromni davki z raznimi dokladi in in oblastnimi davčnimi. Poročilo podaja zanimive statistične podatke glede konsuma raznih alkoholnih pijač na deželi in v Ljubljani. Preteklo leto se je ukotvil znaten padec konsuma alkoholnih pijač razen žganja. S 1. januarjem povečana oblastna davčina na vino bo konsum vin še bolj omejila. Lani se je v Ljubljani konsumiralo 519.816 litrov vina, kar je bilo o 10% manj kot lani. Namerno je bil konsum žganja zelo povečan, ker pijača sredstva silijo ljudi, da se z njim zopet kot okrepčilo. Poročilo navaja marsikatero zanimivost izlasti o borbi gostilničarjev za osamosvojitve, za zmanjšanje prevelikih davčnih bremen in za prepoved točilnih dovoljenj po trgovinah.

Po pozdravu tajnika zbornice TOI g. dr. Pretmarija, po odobritvi bilance za l. 1928. in proračuna se je razvila najživljanejša debata

O prijavi dohodkov k pridobitni.

Tajnik g. Anton Pintar je temeljito pojasnil zborovalcem veliko važnost pravilne in skrbno sestavljene davčne prijave dohodkov k odmeri pridobitne. Ta prijava je izredno važna in posega globoko v gospodarstvo posamičnih obrtnikov, gostilničarjev in drugih podjetnikov. Potrebna je velika previdnost in previdnost. Prijava sama gleda na zunanji pravni vidik, toda vsebuje gotove točke, ki so za gostilničarja in vsakega obrtnika naravnost usodoporne, ako niso odgovori na vprašanja pravilno sestavljeni. Tolmačitelj je treba predvsem pravilno izraziti »bruto-dohodek«. Ravno v tem pogledu je sestavljen neki obrtnik napočeno napoved, ki bi bila zani naravnost gospodarsko katastrofalna, kajti na podlagi njegove prijave bi mu davčna uprava brez vsakega pomisleka odmerila, najmanj 20.000 Din obrtnega davka, čeprav je le mali obrtnik.

Bruto-dohodek se določi na ta način, da se od celotnega izkupička odštejejo izdatki za blago. Napočeno je med obrtniki prevladujoče mnenje, da pomeni bruto-dohodek ves gostilničarjev izkupiček za blago. Ko je ugotovljen pravi bruto-dohodek, se nato odštejejo od njega vsi režijski stroški, kakor na dr. namemina za lokal, plače itd., nakar se dobi čist dohodek, ki služi za podlago pri odmeri obrtnega davka. Od čistega dohodka se potem odmeri 20-odstotni davek s 25-odstot. oblastno doklado.

Tajnik Zbornice TOI g. dr. Pretmar je v daljšem govoru med splošno pozornostjo pojasnjeval veliki pomen davčne prijave ter podal navzočim primerna navodila, kako naj ravna pri sestavi prijave. Ljubljanske gostilničarje je opozarjal na predavanje, ki ga priredi zbornica TOI ob prijavi davkov. Davčni konsulent zbornice g. Zagor bo prihodnje dni priredil v Ljubljani obširno zasnovano strokovno predavanje z namenom, da vse obrtnike in podjetnike natančno pouči, kako naj sestavljajo prijave. Zavarjevalci predavalec pa se bo pozneje objavilo. Zakotavlja je navzoče delegate, da je Zbornica TOI vedno pripravljena ustrežati posameznikom, zadrugam in Zvezi z informacijami ter jim pravilno tolmačiti način sestavljanja prijave.

Ostale organizacijske zadeve.

V debato o prijavih so prav živahno posegali mnogi delegati. Občni zbor je končno sklenil da se odpošlje vsem gostilničarskim zadrugam v obliki okrožnice pojasnilo, kako je treba sestavljati davčne prijave. Nadalje je občni zbor sklenil, da se pristop k Osrednji gostilničarski zvezi v Beogradu ne odobri, ker še obstaja spor med Zagrebom in Beogradom. Pač pa je bil odobren predlog, naj se pozoveva zagrebska in beograjska gostilničarska zveza, da pristopita k slovenski gostilničarski

organizaciji, ki je doslej pokazala najlepše uspehe.

Nato so se vršili stvarni razgovori o vseh najvažnejših vprašanih gostilničarske obrti in zlasti o točilnih takсах, o takšah na godbo in ples in vseh drugih bremenih. Splošno je bilo ugotovljeno, da se prav različno tolmačilo določila o takšah oblastnega odbora na godbo in ples in da se ponekod po plačanih konfiditnih skrivaj nadzirajo gostilničarji, če se pri njih vrši kakšna zabava z godbo brez dovoljenja.

Gostilničarska »Samopomoč«.

Po končanem običnem zboru Zveze se je vršil občni zbor gostilničarske »Samopomoči«, ustanovljene pred letom dni. Iz zavednega blaginjskega poročila je razvidno, da je »Samopomoč« izplačala v 37 smrtnih primerih 137.000 Din, a vplačanih je bilo 169.000 Din. »Samopomoč« je doslej štela 1771 članov.

Občni zbor je obširno razpravljalo o reorganizaciji te humanitarne ustanove. Stavljen je bil predlog, da se uvede obligatorno zavarovanje članov z letnim prispevkom 100 Din. Občni zbor je pooblastil tri člane, da vprašanje reorganizacije temeljito prouče in da Zveza obenem zaprosi za mnenje posamičnih zadrug.

Mičun M. Pavičević

Po črnogorskih anekdotah je tudi naša javnost znan črnogorski pesnik Mičun M. Pavičević. Ta glasnik duše črnogorskih seljakov praznuje te dni svojo 50-letnico.

Rodil se je v Dolu Plješivackem. Njegov oče Miša je bil eden najpopularnejših črnogorskih guslarjev. Ko je leta 1900. ruski general Agapov potoval skozi Crno goro, je vzel s seboj mladega in nadarjenega Pavičevića, da bi ga v Rusiji izsolal. Ta namene pa je prekržila stara junaška črnogorska tradicija. Oče ni pustil sina v svet, da ne bi ostal brez potomca in maščevalca. Sin je odšel na skrivaj od doma, oče pa je bil ubit, kar ga dohitel onkraj meje ter odvedel nazaj domov.

V nekdanji Crni gori je bil Pavičević narodni poslanec in višji uradnik v raznih ministrstvih, dokler ni leta 1910. pri kralju in gospodari radi nekkih satir in anekdot padel v nemilost. Po preobratu je bil v upravni službi najprej v Peči, potem pa v Skoplju, kjer pa mu ni bilo obstanka, ker se ni hotel udeleževati v bujnim partizanstvu. Nekega dne je bral v listih svojega — upokojitev. Pozneje so ga reaktivirali ter prideli državnih kontrol v Podgorici. Tu je tako temeljito kontroliral upokojenca, da je bilo črtanih okrog 3000 oseb, ki so prišle do pokoljenja po strankah, po stricah, kumih, prijateljih itd. ter so stale določeno leto okrog dvanajst milijonov Din. Od lani živi črnogorski literat stalno v Zagrebu, kjer je jako zadovoljen.

Pavičević je spisal okrog trideset večjih del v verzih in v prozi. Najbolj znane so njegove »Brdjanke« in »Gorske ruže«. Življenje po črnogorskih vseh pa najbolje označujejo in predstavljajo njegove kratke sličice in anekdote.

Zima v prestolnici

Beograd, sredi januarja.

»Zima je tu, juhe!« — Tako vzdikajo dame popoldne v naši prestolnici dočel in deklacije, z žarečimi lici, poskakovale pod mrgolečo vojvodijsko snežinko, s katerimi je zimsko nebo pričelo beliti ulice in strehe hiš, in razposaleno obmetavalo s kepami snega drug drugega, da se razlega veseli vrisk mladih junakov daleč naokrog. Po klancih, ki jih je v Beogradu vse polno, pa so zavirskali sankarji, široko sedeč na sankah, drveč navzdol proti Dunavu ali Savi in prav nič jim ne pokvari veselja do sankanja, četudi se s svojimi vozili vred prekučeno parkirajo na trdi kalcini. Samo gospodine in mamice sede, kajpak, doma, v kuhinji ob štedilniku in vzdihujejo: »Kad bo, če ne bo prenehalo snežiti! Vse boli in boli pritiska zima — a naša drvarnica je prazna, drv ni...«

A sneg pada dalje, ne ozira se na podobne bridke vzdihne gospodinje in mamice, prav kakor da bi hotel ustreči edinole občestni mladini, kričimcih drcalcem in sankarjem. Večer je že nastopil, a sneg še zmerom pada, pada...

Grem po Terezijah — veter mi zamaša sneg naravnost v obraz. Tri gospodične, najbrž intimne prijateljice, so se srečale pred »Takovom«, pa naskočile druga drugo in sedaj se kepajo, da jih je veselje gledati. »Kar v Hollywood bi jih poslal, pičlice, tako so ljubke, in stavim, da bi preko noči postale slavne!« se smeji tik pred menoj toist gospod, s kučmo na glavi in dišečo britanko v ustih. A one tri »pičlice« so med

tem že sklenile premirje: strkavajo si z obleke sneg, stresajo z glavicami, a potem s stopicajimi koraki, izpod zasneženih klobučkov navlihamo in podjetno pobliškavajo z očmi proti moškim, kakor troje porednih škrtalčikov, v vselem čebljanju odhite proti »Moskvi«, katere svetla široka okna se zlokobno reže v noč...

Jutri jutraj — seveda, če bo kar naprej snežilo, kakor sedaj — bomo pa gazili sneg, da bo jo! Kar se tiče čiščenja ulic v Beogradu, za to stvar namreč tu ni kaj posebno preskrbljeno, in je prav verjetno, da bo ulice očistilo snega šele sonce, kadar se mu bo, kakopak, zljubilo pokukati iz mrzlega neba na jugoslovensko metrovolo in mienne s snegom zametane ulice. Za take »malenkosti«, kakor so kopice snega na tlaku pred hišo, se beograjski hišni posetniki ne zmenijo, češ, saj živimo na Balkanu in ni treba, da bi se prevzetovali pred tuji s pridnostjo...

»Zima je tu, juhe!« — žvrzole veselo kakor škrljančki — razen naših slavnih sankarjev, drcalcev in drugih zimskih sportnikov — sedaj tudi naša temperamentna beograjska dekleta, ki hrepene po plesih in im je višek užitka na tem svetu v burnem vrtenju (s kavalirjem roko v roko, to se razume) po parketu te ali one beograjske plesne dvorane. Takim plesa željnim mladim Beograjkam so plakati na Terazijah z vabilom na plesne prireditve in zabave pri »Kolarcu«, »Ruskem varu«, »Takovu«, »Petrogardu« itd. več kakor Mohamedancu vzhajajoče sonce...

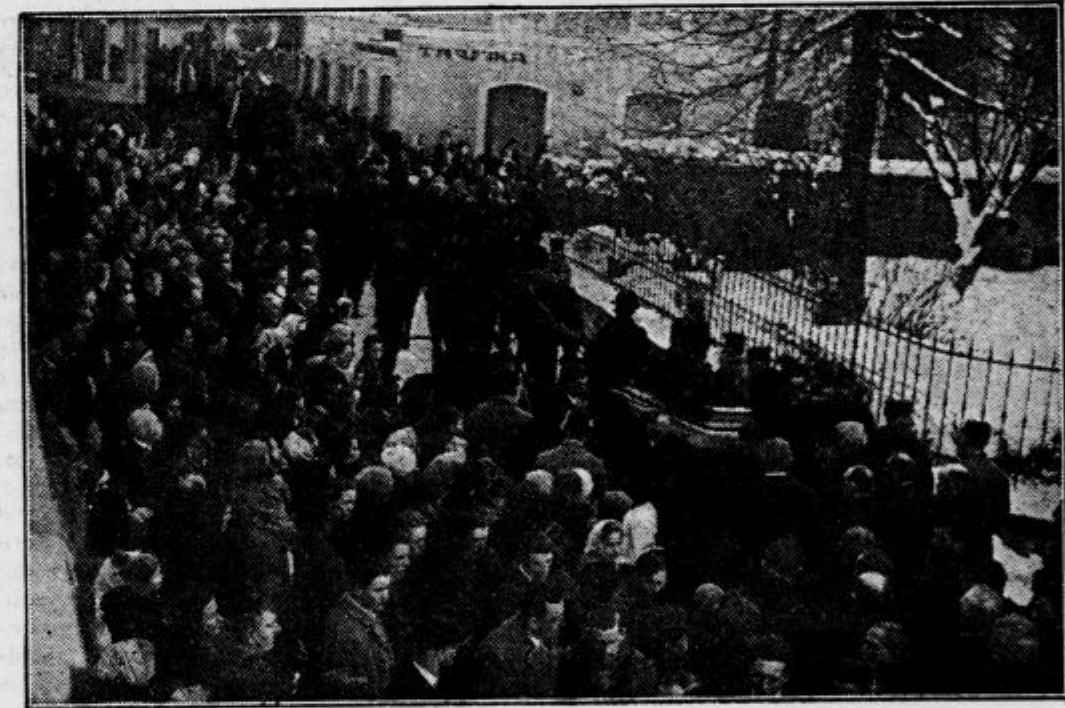
Sankati se in drsati in kepati — mili Bože, kaj vse le sedaj prebivalcem ponosne jugoslovenske prestolnice na razpolago! Zima treba izkoristiti. Če nič drugega — tja do Velike noči se bomo vrtili v poskočnem kolu — hop, hop, hop! — K.

Velika zvezdarna v Beogradu

Naša prestolnica dobi do jeseni eno največjih zvezdarn na svetu.

Z načrtom zvezdarn so se naši strokovnjaki začeli baviti že takoj po vojni. Ker pa je bilo toliko drugega dela, se ta načrt šele sedaj približuje izvršitvi. Na vrhu zapadnega Vračarja je imel Beograd že dolgo pred vojno neko fantastično zgradbo s stekleno streho. V tej zgradbi so shranjevali vsakovrstni optični instrumenti in Beograščani so se navadili nazivati to zgradbo z zvezdarno. Po vojni se je na novo uredil meteorološki observatorij ter opremlj s raznimi instrumenti, ki se bodo lahko uporabili tudi v novi zvezdarni. Prostor, kjer stoji meteorološki observatorij, pa ni prikladen za zvezdarno, ker je sredi mestnega vrveža.

Nova moderna zvezdarna bo zgrajena na tako imenovanem Lavdanovem šancu na zemljišču mestne občine, ki obsega nekaj preko 4 ha. Občinski odbor je nedavno na svoji sedli to zemljišče določil za zvezdarno.

Pogreb dr. Antona Schiffrerja v Ribnici

O priljubljenosti pokojnika po vsej ribniški dolini je pričalo ogromno število ljudstva, ki se je v nedeljo popoldne zbralo, da spremlja pokojnika na njegovi zadnji poti. Slika je posneta ob priilki formiranja spreveda izpred hiše pokojnika. Na desni črno ovite sani s krsto, pred katere so vpreženi štirje vranci.

Jannings

'Krik mesa'

Na tem mestu bo objavljena vsak dan po ena svetovna kritika največjega filma sedanjosti!

Najlepši film božanske

DOLORES DEL RIO

o katerem govori, sanja in občuduje z največjim navdušenjem vsa Ljubljana!

Predstave ob 4, pol 6., pol 8 in 9. uri.

Ne zamudite! — Pohit te v

Elitno kino Matica

no in tudi komisija strokovnjakov je že izrekla svoje mnenje, da je prostor primeren. Okrog zvezdarn bo urejen tudi javni park.

Beograjska zvezdarna bo baje med največjimi in najmodernejšimi na svetu. Instrumenti se izgovarjajo v svetovno znani Zeissovi tovarni v Jeni za skupno vsoto okroglih 27 milijonov Din. Znamni del teh instrumentov je že v Beogradu, ostali bodo doposlani do avgusta. Iz Jene bo prišel tudi strokovnjak, ki jih bo namestil. Potrebno je še 5 milijonov Din za zgradbo.

Najmodernejša zvezdarna je bila zgrajena l. 1912 v Bergerdorfu blizu Hamburga. Nedavno je dobila novo zvezdarno tudi Budimpešta. A kakor zatrjuje beograjske novice, bo naša zvezdarna obe omenjeni prekašala po obsegu kakor tudi po opreml.

Javna varnost srbskih vasi

»Vreme« prinaša žalostno sliko javne varnosti na deželi v Srbiji. Pisec ugotavlja, da je tudi to ena od mnogih posledic neugnanega partizanstva. Javna varnost v srbskih vaseh tudi pred vojno ni bila takšna, da bi se o njej lahko reklo, da spada v moderno dobo, po vojni pa so samo še ostanki od predvojne javne varnosti. Strankarsko življenje po prevratu je privedlo do tega, da v občinsko upravo niso bili voljeni najposposnejši, temveč dosledno oni, ki so najagilnejši in najzaslužnejši za strankarstvo. Izvoljeni občinski predstojniki so doslej ščitili po zgledu narodnih poslancev le svojo »zlahtu« in strankarske prijatelje, v ničemer pa niso bili zaščiteni oni, ki so zaščitili res potrebni. Mnogi občinski predstojniki in drugi funkcionarji so bili kakor kozli za vrtnarje. Zato so se začeli bogatejši kmetje seliti, ali bolje rečeno, bežati iz vasi v mesto. Upokojenci pa se iz mesta ne vračajo več na deželo.

Iz dolinskega zatišja

Kranjska gora, 20. januarja.

Pretekli dve nedelji sta potekli povsod v znamenju zimskega sporta. Skoro po vseh krajih na Gorenjskem so bile smuške ali sankarske prireditve. Zato ni nič čudnega, če ni bila smuška tekma v Kranjski gori tako stajna, kakor je človek pričakoval že zaradi skrbnih priprav in originalnosti izbrane proge. A vendar se je tekme udeležilo zadosti tekmovalcev ni tudi publike je bilo zadosti. Obe nedelji sta bili doslej najživljanejši v letošnji sezoni, polni zimskega uživanja v prirodi. Prazničnega razpoloženja ni motil niti najmanjši incident. Vidi se, da je naš sport dobro organiziran in discipliniran ter stoji popolnoma na onih višinih, ki smo si jo že davno želeli. Pestrost borovskega zimskega življenja skovito povečuje naše voljo, ki ima to svoje smuške tečaje in v Kranjski gori garnizijo. Voljstvo je resno ter upravlja ljubljeno v zimski sport, zato so uspehi vidni od dneva do dneva.

Kakor čujemo, sta pošta in železniška uprava uvideli skrajno potrebo, da se železniška postaja in poštni prostori povečajo, ker sedanji ne odgovarjajo več modernim razmeram in močno naraslemu prometu za časa obeh sezoni, ki sledita tesno druga drugi. S povečanjem pošte bi pa bilo potrebno, da se namesti še drugi pismonoša, ker dosedanj pri vsej poštovnosti in nesebični delavnosti ne zmore vsega in mora dostavljanje dospelih pošte trpeti na neljubi zakasnitvi. Nova vlada naj bi pokrenila, da izkine nedostatk iz naše naipomembnejše obojne ter letoviške in sportne postojanke.

Za prosep tujiskega prometa ima Kranjska gora pripravljenih že večje število lepših projektov, ki se jih bo lotila takoj ob nastopu pomladi. Najpomembnejša bo dograditev že skoro dovršenega modernega kopališča v Babji. Ob kopališču se prične že spomladati graditi prostorna restavracija, zamisljena v pravem borovskem planinskem stilu po načrtu našega domačega strokovnjaka g. Ronka, ki ima pravi smisel za umetniško stran v tradiciji naše planinske arhitekture. Njegova zasnova je tudi nova udobna gostilniška zgradba Omanova v Rutah, ki se dvigne že to pomlad in bo jako pospeševala tujski promet. Tudi Pristavčeva, v stilu malega hotela zgrajena restavracija bo veliko pripomogla, da se vsak tujski naval v Kranjsko goro reši na udoben in za vse zadovoljiv način.

Tudi na periferiji borovskega doline so se ljudje pričeli živahno gibati, ker so končno vendarle spoznali veliki pomen tujiskega prometa. Treba jim je samo par podjetnih in resnih ljudi, da pojde vse hitro naprej, prav po smernicah lepo naraščajočega tujiskega prometa. Obžalovati moramo le, da odhajajo prav iz tega predela g. Vekoslav Jesenšek, gostilničar za dovsko postajo. Bil je mož na svojem mestu in zavzet za velikopotezen napredek, znan med dalmatinskimi letoviščarji in pri njih splošno priljubljen.

Mesto odvratnega ribjega olja se danes brez izjeme dale

JEMALT

prašek, ki ima zelo ugoden okus, a se jemlje suh ali raztopljen v mleku. Prirejuje se s sladnim ekstraktom dr. Wandera in garantiranih 30% ribjega olja ter je posebno prikladen za vse one, ki navadno ribje olje težko ali nikakor ne prenesejo. — Dobiva se v vseh lekarnah v velikih omotih po Din 42.— in v malih omotih po Din 25.—

Kulturni pregled

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.

Torek, 22.: »Na cesarčino povelje«. A. Sreda, 23.: »Učiteljica«. B. Pribič. Četrtek, 24.: »Divja raca«. C. Kuponi.

Is ljubljanske gledališke pisarne. V torek, 22. t. m. se poje v ljubljanski operi »Aida«. V naslovni ulogi ga Vilfan — Kunčeva. Red C. — Trikrat bo gostoval v Ljubljani od 3. do 9. februarja tenorist Ljubisa Ilić. Vstopnice za te opere (Carmen, Tosca in Manon) se že dobijo. — Ljubljanska drama ima v sredo ob 8. zvečer na sporedu »Dobrega vojaka Šveika« po znanih cenah. V četrtak ob 8. popoldne se uprizori zadnjič »Mojri osliček Miško«. Cene znižane.

Gostovanje ljubljanske opere v Mariboru s operama »Oedipus rex« (Stravinski) in »Iz komične opere« (Orel) bo najbrže še ta teden. Natančni datum se bo objavil, čim bo ozravel gosp. Banovec.

»Volpone«

Je strupena satira na skopuško gromadenje zlatih dobrin na surovo bahavstvo z zlatimi dobrinami in ne-osečljivostjo, z dotraj oprisorodilno, pol delinkventno pointo: Denar je za to tukaj, da ga »poženeš«; če ga sam nimaš, poženi ga tistim, ki ga imajo in mu ne vedo boljše uporabe, nego da jim trohni po zakle-

njenih skrinjah. Poženeš pa ga tako-le: Eno pest prijateljem, drugo vinu, tretjo »prijateljicam« itd. Treba je reči, da so imeli stari, tam okrog Shakespeara, zelo svobodne vesti in tudi drugače niso bili preveč natančni. Eno verjetnost več ali manj v koncepciji nastopajočih tipov, ena verjetnost več ali manj v dramatičnem dogajanju, kakšna »krepek« beseda ali primera, prekrepek za naša civilizirana, licemerska ušesa (in v prevodu so marsikaj razredčili z vodo moderne moralke): vse to so bile takrat posttranske stvari.

Režijsko zahteva stvar hitrega tempa in pester inscenacije. Gosp. Šest je za to mošter. »Teater« in efekt mu tičita v malem prstu, dogodek pride v njegovih uprizoritvah absolutno do veljave — včasih na škodo globljemu avtonemnemu namenu. Nekateri prizori so se izcimili preveč karikirano in surovo na škodo satiričnega jedra. Navajam prizor pred beneškim sodnikom.

Gosp. Levor je podal v naslovni ulogi tip otročjega, muhastega, malo bedastega stareca. V toliko je bil izvrsten, vendar je — po svoji ali režiserjevi zaslugi, ne vem — premalo povdaril, da je ta starec poleg svoje gluposti tudi prekanjen in zloben, s čimer bi mu šele prav privoščili, da ga prisklednik Mosca na koncu tako nesramno polegne. Mosca je v

ostalem istolako važna, če ne še glavnejša uloga in jo je podal gosp. Rogoz zelo simpatično. Volponejev prijatelj Voltore (Lipah), Corbaccio (Skrbinšek), Corvino (Kralj), ki ne morejo pričakati njegove smrti, da bi se polastili njegovega imetja, so bili kabineti tipu očajanjenih nevoščljivcev in so vzbujali med občinstvom mnogo zabave. Zlasti je briljiral v tej trojici gosp. Skrbinšek s svojo nedosežno masko in demonično kreple kreiranim starim oderuhom, Ga. Nablocka je igrala zapeljivo kurtizano in ga. Šaričeva prikupno — navlno ženo, ki ga lastni mož iz pohlepčnosti žene v naročje drugega moža. Tudi manjšim ulogam gg. Gregorina (sodnik), Cesarja (kapitan Leone), Kaukerja (poglarvir biričev), Jermana, Sancia, Pluta in Pahorja ni dosti oprekati. Kuplet, ki ga zapoje gosp. Plut pred začetkom komedije, je vsebinsko in glasovno bolj šibak.

Omeniti moram, da je prevod gosp. Fr. Albrehta mojstrovina po delu in bogastvu izraza.

Karle Kočančič.

František Herites umrl. V Pragi je umrl dne 19. t. m. češki pripovednik František Herites. Po rodu iz južne Češke (rojen l. 1851.) je začel že zgodaj sodelovati v reviji »Lumir«. Največjo delavnost je razvil v devetdesetih letih. Bil je zmeren realist, ki je rad vpeljal v svoje povesti rodoljubne motive. Njegove črtice, povesti in romani slikajo malomeščansko življenje in so šesto prožete z živirnim humorjem. Izdal je lepo število pripovednih knjižic, med katerimi ima po umet-

niški kakovosti prvo mesto roman »Skrivnosti strica Jožefa«, psihološko delo iz lekarinskega življenja, ki ga je avtor izborno poznal. Roman »Bog med ljudstvom« ima globoko religiozno noto. Slove je tudi kot dober podlistkar; izdal je več knjig feljtonov, ki so nega dni vzbujali veliko pozornost. Poizkusil se je tudi v dramatik. Zadnja leta je bolehal in je le z daleč opazoval češko kulturno življenje z novimi smerni in težnjami. Njegovi zbrani spisi so začeli izhajati l. 1908. v Ottovem založništvu.

Razstava Petra Dobroviča v Zagrebu. Znamni srbski slikar Petar Dobrovič otvori te dni v zagrebskem Umetnostnem paviljonu razstavo svojih del, ki bo prikazovala med drugim več pejsažev naših dalmatinskih krajev.

75letnica Prvega beograjskega Pjevačkoga društva. Pred dnevi je slavilo Prvo beograjsko Pjevačko društvo svojo 75letnico. To je najstarejše pevsko društvo v Srbiji. Iz vrst njegovih članov je izšlo več komponistov. V kratkem bo slavilo društvo svoj jubilej javno s tekmovanjem v zborovskem petju jugoslovenske in mednarodne glasbe.

Ruska opera v Parizu. V Parizu na Elizejskih poljanah se 27. t. m. otvori rusko gledališče, katerega prva predstava bo Borodino »Knez Igor«. Naslovno ulogo bo pel baritonist Jurenjev, ples pa bo izvajala skupina znanega ruskega baletnega mojstra Fokina, ki se je pripeljal nalašč za pariške predstave iz Amerike.

Domače vesti

* Sprejem v naše državljanstvo. V državljanstvo naše kraljevine so sprejeti: inž. Prantšek Dedek v Ljubljani, zasebnik Katarina Kartž v Ljubljani in delavec Pavel Zaunshirn v Mariboru.

* Nove železniške proge v naši državi. V zadnjih devetih letih od leta 1919. do 1928. je bilo v naši državi zgrajenih 1219 km železniške proge, za kar se je potrošilo 1 milijardo 615.234.444 Din. Največ prog. v dolžini 445 km je bilo zgrajenih v Hrvaški in Slavoniji pri čemer odpade pretežni del na sgradbo drugega tira na progi Beograd-Novska, v Srbiji 366 km, v Južni Srbiji 227 kilometrov, v Bosni in Hercegovini 82, v Vojvodini 38, v Sloveniji 35 in v Dalmaciji 23 km. Razen tega je še v mislih, ki so se začele graditi, pa še niso dovršene. Med projektiranimi progami je glavna dvojna linija Beograd-Niš-Ovčevljane, tako da bo dvojna vsa glavna prometna žila, ki bo vodila skozi celo državo od Maribora do Ovčevljane. Jadranska proga je še vedno le v načrtu. Zaradi močnih strankarskih vplivov se z gradbo te važne proge, ki bo vezala Beograd z Jadranom, doslej ni moglo pričeti. Upati je, da bo sedanja vlada rešila to vprašanje v interesu vse naše države.

* Poroka. Poročila sta se g. Janko Blažič in gđa. Anka Druškovičeva. Obilo sreče! * Planinski vestnik. Prejeli smo 1. letošnje številko »Planinskega vestnika«, glasila SPD, z naslednjo zanimivo vsebino. Dr. Josip C. Oblak: O prirodi in domovini; Dr. H. Tuma: Imenostvoje Julijskih alp; Pavla Jesti: Severna stena Velikega Dravškega vrha; dr. Jakob Prešeren: Odkritje iz vojne dnevnika; Jožef Zazula: Jezera tesni in slapovi; končno še Obzor in družbene vesti. Te številke je priložen del letnega Vinil vrh pri Borovnici v zimski odeli. »Planinski vestnik« izhaja dvajsetkrat na leto in stane za celo leto 40 Din.

* Ženski svet. Za januar 1929. je izšel Vsebin: Marija Omeščenkova Prantiška Plaminikova. — Kolico-Vdovič: K njej. — O. A. Dyčimnik: Zalostni Krist. — Anka Nikoličeva: Na Glogovem. — Stane Mihelič: Mater pred oltarjem kleče. — Dora Grudnova: Zapredena sem vase. — Ivan Zorec: Sonja. — Anica: Nevesta. — Ksaver Meško: Sam sebi. — M. Sova: Naša moč v težkih dneh. Dr. K. Ozvald: Vodilne ženske. — Vse za deco. Higijena v kuhinji. — Izvestja. — »Ženski svet« izhaja vsak mesec Stane letno 64 Din in se naroči pri upravi v Ljubljani. Mirje 27.

* Ženska ročna dela, važen predmet v Solah in na kmetih. Prejeli smo: Vesele so matere, če imajo njihove hčerke priliko za vajo v ročnih delih v šoli. Šolskih oblastev skrb torej bodi, da nastavlja povsod na kmetih tudi po eno žensko moč za ta pouk. Primerilo se je neke, da je odšla učiteljica v pokol, na njeno mesto pa je prišel učitelj. Kje naj se sedaj nauče toliko potrebnih ročnih del? Zunanje šole nimajo nikjer prilike, da se jim privadijo. Pozor torej, šolske oblasti, da ne bodo dedice na kmetih ostale brez pouka v ženskih ročnih delih!

* Občni zbor Zveze državnih namestencev za Slovenijo. V Ljubljani se je vršil 20. t. m. občni zbor Zveze državnih namestencev, na katerem je bilo zastopanih 26 organizacij po 153 delegatih od 34 društev. Obširne poročilo o občnem zboru je že prebrali. * Ponedeljek. K temu poročilu še pripominjamo, da so bili za člane odbora Zveze izvoljeni naslednji gg.: oblatni nadzornik za šolske vrtove Andrej Skuli, predstojnik finančne kontrole Ivan Ovardiančič, poštni zviščnik Vinko Dvoržak, poštni uradnik Franc Znidaršič, zviščnik pravosodne straže Anton Prantšič, davčni kontrolor Joža Bekš, prof. Slavko Raič, meščansko-šolski učitelj Anton Fakin, sreški tajnik Ignacij Rus, računski direktor Milan Paternoster, vodja zemljiške knjige Fr. Petrovič, služitelj davčne uprave Ljubljana okolica, Josip Prašnikar, sreški poglavar in dvorni svetnik dr. Josip Ferlančič upokojeni računski ravnatelj Anton Svetek, služitelj pri višjem deželnem sodišču Ivan Starec, višji fin. svetnik dr. Ljudevit Valjavec, davčni izvrševalec Ivan Ilvar, geometer Vladimir Tance, višji gradbeni svetnik inž. Leon Mencinger, prof. na srednji tehnični šoli inž. Leon Novak. Odbor se bo konstituiral še je v petek na prvi vseli seji.

* Smrtina kosa. V Ljubljani sta preminila strojevodja državnih železnic g. Maks Kremenčar in privatni uradnik g. Anton Zupana. Pogreb Zupana, ki je umrl v najbližjih letih, bo v sredo 23. t. m. ob 14. h. v splošne bolnice, pogreb Kremenčarja pa istega dne ob pol 17., pravtako iz bolnice. — Umrla je soproga železničarja g. Ivana Poropata v Novem mestu v starosti 54 let. Pokopnica je bila rodno iz Pazina. — Pokojnikom blag spomin, preostalom iskreno sožalje!

* Ameriški izletniki v Jugoslavijo. Za pričetek pomladne sezone je iz Severne Amerike prigradenih dvanajst izletov ameriških turistov. Prvi izletniki bodo prišli v začetku marca z velikim turističnim parobrodom. Društvo, ki je organiziralo izlete, je izletniško razdelilo po poklicih. Tako bodo privedli poseben izlet vseučiliščniki, poseben profesorji, finančniki in tako naprej. Izletniki se bodo v vseh večjih mestih zadrževali po nekoliko dni.

* Zastopniki našega episkopata v Beogradu. S pomočnim brzovalnikom so v nedeljo odpotovali v Beograd zagrebški nadškof dr. Ante Baner, ljubljanski knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič in spitski škof dr. Bonifacij, kjer bodo v cerkvenih zadevah konferirali z ministrom prosvete in drugim novooimenovanimi ministri. Potovanju škofov se glede na predstojeca poročila za

sklenitev konkordata pripisuje velika važnost.

* Slovensko planinsko društvo naznaja svojim članom, da bo izšla meseca avgusta t. l. na Dunaju nova knjiga »Der Hochtourenist« od dr. Pavla Kaitenegerja. V tej knjigi popisuje poleg Karnische Alpen und Vor-alpen, Lienzer Dolomiten in nekaj štajerskih gora v glavnem Julijske in Kamniške planine. Cena knjigi bo 18 šilingov v knjižarnah. S. P. D. pa lahko dobavi navedeno knjigo svojim članom po ca 100 Din. Pisarna SPD sprejema naročila v Františkanski ulici 10-II (dvorišče). Obenem z naročilom je treba položiti naplačilo v znesku 50 Din ob sprejemu knjige pa se bo plačala druga polovica celotne cene. SPD tudi naznaja, da je dospela nova pošiljatev planinskih koledarjev. Kdor reflektira na tak koledar, naj si ga preskrbi takoj ker bodo kmalu pošli. Sprejeli smo tudi še nove znake za »muški odesk S. P. D.«, ki so zelo lični, dobi se jih v pisarni S. P. D., Františkanska ulica 10/I (dvorišče).

Senzacija: Velenapeto!

Tajnosti na dvoru

Abdul-Hamida

Film iz poslednje dobe turških su-tanov

Usoda dveh francoskih artistov na carigradskem dvoru. Življenje zadnjega turškega sul-tana Carigrad! Velezanimivo!

Premiera danes

ob 4. pol 6., pol 8. in 9. ur

KINO IDEAL

* Točilnice za stoeče goste. Prejeli smo: Ministrstvo notranjih del je z razpisom z dne 31. decembra naročilo, da se morajo vse obratovalnice iz člena 82. pravilnika o gostilnah in kavarnah, ki ne odgovarjajo predpisu člena 83. tega pravilnika, to je one v katerih se nahajajo mize in stoli, dati smelo točiti le na stoeče goste, takoj zapreti, proti lastnikom pa kazensko postopati po čl. 88. tega pravilnika.

* Uredništvo »Jadranske Straže« v Splitu nas prosi, da objavimo, da je januarja številka te revije zakasnila ker ni pravočasno prispel papir zaradi ustavitve železniškega prometa. Toliko v vednost naročnikom in inserentom.

* Sestanek slovenskih upnikov Slavenske banke. Slovenski upniki Slavenske banke, d. d., Zagreb, se vabijo na sestanek, ki bo 26. t. m. v Ljubljani v dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev. Miklošičeva cesta 20. Začetek ob 9. dopoldne. Dnevni red: poročilo upniškega odbora o stanju konkursa Slavenske banke, posvetovalne in sklepanje o korakih in načinu, kako konkurzno postopanje čim prej dovesti do začetne konca. — Zveza jugoslovenskih hranilnic.

* Samomor zaradi hude bede in mraza. V Beogradu je v nedeljo izvršil samomor Stojan Štokavica, 70 let star, ki je živel v veliki bedi in ga je zlasti mučil tudi hud mraz, ker ni imel ne tople obleke in ne stanovanja.

Lacromel sigurno sredstvo proti kašlju, katarju, prehlajenju, influenci, kroničnemu zaplajenju, branhitidi itd. Dobi se v vseh lekarnah. Proizvajalec lekarna ARKO, Zagreb, Ilica št. 12.

* Tihotapski motorni čoln zaplenjen. V zadnjem času se vedno bolj opaža tihotapjenje raznega blaga iz Italije v naše kraje. Središče teh tihotapskih družb se nahaja v Zadaru. Tihotapci imajo motorne čolne, s katerimi dovažajo blago na razne kraje obale, zlasti na otoke, navadno ob viharnem vremenu. Včasih ti tihotapci nimajo sreče, kakor se je to dogodilo minuli petek. Tihotapski motorni čoln »Mario« je pripeljal iz Zadra 500 kg sladkorja, 200 litrov špirlita in mnogo drugega blaga na Školjič v bližini Biograda na moru ter izkrcal to blago, ki naj bi ga prevzela neka naša ladja, da ga prepelje v Betino za nekega trgovca. Ko je motorni čoln izkrcal blago, se je takoj hotel vrniti v Zadar. V tem pa je prišel naš motorni finančni čoln »Vuk Mandušić«, ki je dohitel tihotapce. Tihotapci so bili aretirani, motor in blago pa zaplenjena.

* Železniški uradnik Peršon — žrtev denunciacije. Kakor smo nedavno poročali, je v Sarajevu izvršil samomor železniški uradnik Josip Peršon, rodom Slovenec. Kakor je razvidno iz njegovih pism, je ta vestil in korektni uradnik šel v smrt, ker ni mogel preživeti, da njega, starega in poštenega uradnika dolže ponesrebe. Nekdo ga je ovdil, da je ob priliki instalacije električne razsvetljave v nekem privatnem stanovanju uporabil material iz skladišča železniške direkcije. Uvedena je bila preiskava od strani železniške direkcije, ki je bila žal, končana šele po smrti pokojnega Peršona. Pri preiskavi se je izkazalo, da je bila ovadba neutemeljena. Za denunciacijo, zaradi katere je pokojni Peršon šel v smrt, žal, ni reparacije, a dotični denunciant niti ni v stanju, da bi vdovi in sinu svoje žrtve dal kakršnokoli satisfakcijo.

* Mladenkam in mladencem je priporočljivo, da pijejo zjutraj na tešče čašico pristne grenčice »Franz-Josef«, da si tako čistijo kri, žolodec in črevesa. V otroških bolnicah uporabljajo grenčico »Franz-Josef« pri malih otrocih, ki trpe na hudem zaprtju. Dobi se vseh lokarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

ITO — zobna pasta najboljša.

* Plesne obleke od 240 Din dalje. Ogled istotam neobvezen g. Magdič Ljubljana.

* Obleke kemično čisti, barva, plesira in lika tovarna JOS. REICH.

* Cenjeno občinstvo se vljudo opozarja na inventurno prodajo ostankov parov čevljev, osobito malih števil, po znatno nižjih cenah, dokler zalog traja, v trgovini PEKO, Ljubljana, na Aleksandrovi cesti.

* Gajdarov bo morda nastopil v Ljubljani. Kakor pišejo zagrebški listi, se je v nedeljo znan ruski umetnik Vladimir Gajdarov pojavil z zastopnikom ljubljani. Narodnega gledališča, v zadevi njegovega nastopa v Ljubljani. Poizkušanja še niso dovela do pozitivnega zaključka. Gajdarov zahteva za erkatni nastop 25.000 Din.

* Nemška vojna ladja v Dubrovniku. Komandant nemške križarke »Berlin«, ki je zasidrana v dubrovniškem pristanišču, je v nedeljo popoldne na čast jugoslovenske vojnemornarice privedel čajanko s plesom.

* Kolpa zamrznila. Kakor poročajo iz Karlova, je reka Kolpa prošlo soboto popolnoma zamrznila, kar se ni zgodilo že od leta 1917. Mladina se drsa po letu in prehala tudi preko Kolpe.

* Sto ton lesa izginito v morskih valovih. Po vesteh iz Splita zadnji viharji na morju niso napravili posebne škode. Le tovarna ladja »Lubica«, ki jo je pri Planku zalotil vihar, je prišla v težak položaj. Valovi so odnesli z ladje nad sto ton lesa in je voda že prodrla v notranjost ladje. Vendar je s spretnim manevriranjem ladja bila rešena in je srečno prispela v splitsko pristanišče.

* Afera Gostioničarske banke. Kakor javljajo beograjski listi, je na zahtevo zagovornika konkurzne mase beograjske Gostioničarske banke minister za trgovino in industrijo v smislu zakona o delniških družstvih pooblastil odvetnika Nikolajeviča, da vloži tožbo proti članom uprave in nadzorstvenega odbora Gostioničarske banke.

Za predpusti!

konfeti, serpentine, kreppapir in girlande za dekoriranje, papirnati krožniki in čepice, razglednice za šaljivo pošto itd. priporoča

M. TIČAR, LJUBLJANA.

Društva popusti Društva popusti

* Težka nesreča pri spravljanju lesa. Iz St. Lamberta nam pišejo: Kasno popoldne je te dni skladal šentlamberski posestnik Bervar v svojem gozdu nad šentlambersko vasio smreke. Ko je valil s cepcem težak hloď na cesto, ga je potegnil v močnem loku po spolski cesti. Bervar je priletel v ostale hloďe, cepin se mu je pri tem izdrl in v močnem loku odletel ter padel z visokoma Bervarju na glavo. Ostra železna konica se je zadrla Bervarju v lobanjo, kjer mu je obstala. Bervarja pa je v tistem hipu zadela kri in mož je padel v nezavest. Nepremično ležečega Bervarja je našla malo pozneje neka žena, ki je o nesreči obvestila Bervarjeve, ki so odnesli premražnega in hudo ranjenega očeta domov. Se ponoči so poklicali letiškega zdravnika, ki je odredil, da so nesrečnika s prvimi jutranjimi vlakom odpeljali v ljubljansko bolnico, kjer je njegovo stanje brezupno. 42letni Bervar je oče 4 otrok in je prizadel vso družino z očetovo nesrečo najhujši udarec.

* Najdražja učna ura na svetu. »Politika« beleži: Na zadnji seji beograjskega občinskega odbora je bilo prečitano poročilo anketnega odbora, ki je preiskoval delo nekega občinskega uradnika. Iz poročila se vidi, da je ta uradnik kot učitelj in upravitelj vrtnarske šole dobival mesečno 2000 Din in norjara. Poučeval na je na leto eno samo uro v vrtnarski šoli in je v tem času podal slušateljem pouk za kakih 50 strani teksta. Iz poročila se vidi, da je g. upravitelj prejel kot honorar za leto dni 24.000 Din. Potem, kakem je edina njegova učna ura tekem leta stala to vsoto. Neki bivši minister je nedavno menil, da ni boljše Amerike kakor je Jugoslavija. Če Slovek želi, da se plača za eno samo učno uro 24.000 Din, potem pač mora verjeti bivšemu g. ministru. Lahko bi samo še dodali, da smo Ameriko prekosili, ker gotovo ni na svetu učitelja, ki bi za eno samo učno uro dobil 24.000 Din.

Iz Ljubljane

* Slovanski večer, ki ga je v soboto pridelilo pod pokroviteljstvom ge. Anđ. dr. Kramarjeve in Olge dr. Pucove ter častnega damskega komiteja akad. društva »Jadran« je bila ena najuspešnejših letošnjih družabnih pridelitev. Umetniški del programa, ki so ga izvršili z velikim uspehom člani opere gna. Španova g. Grba in kapelnik Balatka ter konservatorista g. Cveto Svigelj in g. Avčič, je nudil posetnikom izbranega užika, pri nate sledenjem plesu pa se je staro in mlado izvrstno zabavalo do poznih ur. Damski komite je povrh poskrbel za odlično sestavljen buffet, lepe dvorane Kazino pa so bile po zaslugi restavraterja Zvezde g. Krapeža okusno in uskrtno okrašene z zelenjem in cvetličami. Bil je res lep večer, ki je uspel ne le v moralnem, temveč v prid Jadranu in ljubljani tudi v gmotnem oziru.

* Obrtniško predavanje o davkih. Obrtniško društvo v Ljubljani bo pridelilo v sredo 23. t. m. ob 20. v salonu restavracije »Pri Mraku« poučno predavanje o davčnih napovedih pridobitne. Vabimo vse obrtnike, da se tega zanimivega predavanja zanesljivo udeležijo in privedejo s seboj tudi svoje

tovarile. Predaval bo tajnik g. I. Kater. Vabilo se neobdoro razpošilja.

* Občni zbor krajevnih organizacij Rdečega križa. Pred dobrim letom ustanovljena krajevna organizacija Rdečega križa se prav dobro razvija in je zadnji čas prav aglina. Na mestnem magistratu se je snoči vršil njen občni zbor. Predsednik g. dr. O. Fetič je v svojem poročilu povdarjal na lože in cilje te humanitarne ustanove. Propaganda med prebivalstvom je rodila lepe uspehe. Rdeči križ je privedil lani povodom pomladne potresne katastrofe na Bolgarskem skupno z Glasbeno Matice dobrodelni koncert, ki je imel lep moralni in gmotni uspeh. Oddal je bolgarskemu Rdečemu križu svoj skromni obolus v znesku 3181 Din. Tudi samaritanski tečaj za dame je povzročil uspel ter so ljubljanski zdravniki imeli več predavanj, ki so bila prav dobro obiskana. Pozdravil je končno predsednika ruskega Rdečega križa univ. prof. Ant. Kopllova. Tajnik g. Malnerič in blagajnik g. Mlejnič sta podala kratki poročili o poslovanju krajevnih organizacij, odnosno o njenem finančnem stanju. Organizacija šteje že sedaj nad 200 članov. Na predlog nadzornika g. Meška je občni zbor izrekel absolutni staremu odboru ter se zahvalil g. predsedniku za njegovo delo. V novi odbor so bili izvoljeni: za predsednika g. dr. O. Fetič, za člane odbora: Mirko Dermelj, Marjanca Grassellijeva, Matija Hedžet, Maks Hočvar, Aida Lebarjeva, dr. Fran Fraga, Ivan Malnerič, Rajko Mlejnič, dr. Franta Mis, Rudolf Ramor, Josip Skalar, Spelca Tavčarjeva, Josip Turk in Josip Wester; za nadzornike: Maks Kostanjevec dr. Otmar Krajec in J. Mešek.

* Srpska pravoslavna cerkvena občina v Ljubljani bo pridelila na dan sv. Save v nedeljo dne 27. t. m. na Taboru Svetosavsko, besedo z obširnimi programom. Cisti dobicek pridelitve je namenjen za zgradbo pravoslavne cerkve v Ljubljani.

* Ljubljanski pevski zbor, včlanjenim v LJ. župni JPZ. Za koncert dne 3. februarja popoldne ob 3. v Unioni se vrše ta teden dve skupni vaji v Glasbeni Matici in sicer v torek zvečer ob 8. vseh moških zborov (Budnica, Divna noč) v četrtak zvečer ob 8. vseh vseh mešanih zborov (O nevihti, Tanana, Dobro jutro). Pozivam vse g. pevce, da se torkove, vse gđe pevke in g. pevce pa da se druge (četrtkove) vaje zanesljivo in polnoštevilno udeležijo. Društvo ni odbori naj točno kontrolirajo udeležbo svojih članov in članic, gg. arhivirali pa naj za vsako vajo poskrbe potrebni notni material. Pri moških zborih sodelujejo: pevski zbor Glasbene Matice, Krakovo-Trnovo, Slavec in Ljubljanski Zvon; pri mešanih: pevski zbor Glasbene Matice, Slavec, Ljubljanski Zvon. — Župni pevovodja: Zorko Prelovec.

* Moškemu zboru Ljubljanskega Zvona. Jutri, v torek zvečer ob 8. vsi pevci v Glasbeni Matici! — Prelovec.

* Župne vaje, napovedane za tekoči teden, odpadejo zaradi obolelosti več članov. — Tajnik.

* Mraz ponehava a Influenca divja dalje. Od sobote zvečer je nastal vremenski preokret. Mraz je odnehal, nastopilo je južnejše vreme. Živo srebro v termometru se je začelo blaziti ničli in barometer zopet pada. Mraz je približno 14 dni trajal nepretrgoma. Influenca v Ljubljani še vedno razsaja in je začela napadati tudi odrasle ljudi. Moške in ženske brez razlike. Na šolski polikliniki so večeraj ugotovili 33 obolelih za influenco. Influenca se širi po vseh ljubljanskih solah. Večerja so zaprili III. razred deške vadnice na učiteljsko, kjer je obolelo nad polovico učencev. V Ljubljani sta sedaj zaprti zaradi influence dva razreda. Influenca se je spravila tudi na trgovine in razne obrate. So primeri, da so za influenco oboleli vsi trgovski sodrudniki in sodrudnice in si mora šef z največjim naporom sam pomagati, kakor ve in zna. V nekem primeru je bil trgovec primoran zapreti svoj lokal, ker je še sam z družino obolel. Zadnje dneve se je močno razpasel tudi hud nahod. Vzrok temu so naglo se menjajoče vremenske izpremembe.

* Najemniške doklade v Ljubljani. Prejeli smo: Ljubljanske najemniške doklade so zaradi povisanih stanarjnih tofikov poskočile, da so zelo obutno breme najemnikom. Od prejšnje mesečne najemnine 400 dinarjev je bilo n. pr. plačati 80 Din, od sedanjega na 800 Din povisane pa 160 Din. Višje najemnine so seveda še bolj obremenjene. Mesto bi moralo vsakako znižati vse doklade: gotovaščino, vodarino in kanalščino ter z novo odmero vseh olajšati nepravilno breme, ki so z njim najbolj prizadeti srednji sloji.

* Samomor v duševni zmedenosti. Policijski nadzornik Močnik ter zdravnik dr. Avramovič sta bila večeraj zjutraj pozvana v neko hišo v Gorupovi ulici, kjer so našli domači obočenega v njegovi sobi železniškega uradnika A. R. Zdravnik je ugotovil, da je smrt že nastopila pred urami, zaradi česar je bila pač prepozna vsaka pomoč. R. je šel v smrt v duševni zmedenosti. Bil je še nekaj dni potrt in je kazal znake abnormnosti. Njegov truplo je bilo tekem dopoldne prepeljano v mrtvašnico k Sv.

* Razne nesreče in nezgode. V splošno bolnico je bil sprejet večeraj dopoldne 16 letni delavec Viktor Bogataj iz Loznice pri Medvodah. Fant je pri nekem posestniku žagal s cirkularno drva; bil pa je pri tem tako nepreviden, da se je dotaknil cirku-

Danes veličastna premijera!

Boj za Matterhorn

Grandiozna gorska drama

HANES SCHNEIDER

Louls Trenker

Ob 4., zvečer na 7., pol 8. in 9.

Telefon 2738. Kino »DVOR«.

larke z roko in mu je ta odrezala na desni roki tri prste. Enako smolo je imel tudi 24 letni posestnik sin iz Senčurja pri Kranju Jakob Mall. Ta je 19. t. m. rezal s slamo moreznico slamo. Nesreča pa je hotela, da je prišla roka pod nož, ki mu je odrezal na desni roki štiri prste. — V bolnico je prišel v ponedeljek dopoldne še čevlarski mojster Anton Jerman iz St. Ruperta, ki ga je med prepirom nekdo udaril s tako silo po glavi, da mu je nalomil črepino.

* Surov gostilniški gost. V Prusnikovi gostilni v Vodmatu se je prednočnim zabavala večja družba, ki se je živahno pogovarjala o najrazličnejših stvareh. Med družino je sedel tudi mestni uboječ Fris Sličar, ki pa ni bil vseh kleparskemu pomočniku Francetu R. iz Trnovca. Franco je po 20. uri nenadoma pograbil nož, stegnil roko čez mizo in prerezal Sličarju dlan desne roke. Sličar je kmalu izgubil toliko krvi, da so ga morali zaradi oslabelosti prepeljati v splošno bolnico. Surovega napadca je priklicani stražnik aretirali in mu zaplenili krvavi nož.

Ribje olje, sveže, norveško, v drogeriji A. KANC sinova, Ljubljana, Zidovska ul. 1. 15289-a

* »Kokošarji« na poslu. Na deželi imajo kokoši zdajle pozimi poseben strah pred dihurjem, ki se prithotapi izpod poda, smukne v kokošnjak in prične z davljenjem preplašenih ptic. V Ljubljani pa imajo gospodinje strah pred drznimi »kokošarji«, ki se vithotapljajo celo v kleti ter odnašajo uboge grahke, da jih nato kar hitro spravijo v ponev. Tatovi kokoši so letošnje zimo v Ljubljani posebno drzni. Tekom zadnjih tednov je bilo prijavljenih na policijski 15 zadenih tatvin. Prednočnim je neznan tat zopet odnesel dve grahasti kokoši iz kleti pod stanovanjem Klementine Klavške na Kodeljevem poleg Mladinskega doma.

* »Kokošarji« na poslu. Na deželi imajo kokoši zdajle pozimi poseben strah pred dihurjem, ki se prithotapi izpod poda, smukne v kokošnjak in prične z davljenjem preplašenih ptic. V Ljubljani pa imajo gospodinje strah pred drznimi »kokošarji«, ki se vithotapljajo celo v kleti ter odnašajo uboge grahke, da jih nato kar hitro spravijo v ponev. Tatovi kokoši so letošnje zimo v Ljubljani posebno drzni. Tekom zadnjih tednov je bilo prijavljenih na policijski 15 zadenih tatvin. Prednočnim je neznan tat zopet odnesel dve grahasti kokoši iz kleti pod stanovanjem Klementine Klavške na Kodeljevem poleg Mladinskega doma.

* »Kokošarji« na poslu. Na deželi imajo kokoši zdajle pozimi poseben strah pred dihurjem, ki se prithotapi izpod poda, smukne v kokošnjak in prične z davljenjem preplašenih ptic. V Ljubljani pa imajo gospodinje strah pred drznimi »kokošarji«, ki se vithotapljajo celo v kleti ter odnašajo uboge grahke, da jih nato kar hitro spravijo v ponev. Tatovi kokoši so letošnje zimo v Ljubljani posebno drzni. Tekom zadnjih tednov je bilo prijavljenih na policijski 15 zadenih tatvin. Prednočnim je neznan tat zopet odnesel dve grahasti kokoši iz kleti pod stanovanjem Klementine Klavške na Kodeljevem poleg Mladinskega doma.

* »Kokošarji« na poslu. Na deželi imajo kokoši zdajle pozimi poseben strah pred dihurjem, ki se prithotapi izpod poda, smukne v kokošnjak in prične z davljenjem preplašenih ptic. V Ljubljani pa imajo gospodinje strah pred drznimi »kokošarji«, ki se vithotapljajo celo v kleti ter odnašajo uboge grahke, da jih nato kar hitro spravijo v ponev. Tatovi kokoši so letošnje zimo v Ljubljani posebno drzni. Tekom zadnjih tednov je bilo prijavljenih na policijski 15 zadenih tatvin. Prednočnim je neznan tat zopet odnesel dve grahasti kokoši iz kleti pod stanovanjem Klementine Klavške na Kodeljevem poleg Mladinskega doma.

* »Kokošarji« na poslu. Na deželi imajo kokoši zdajle pozimi poseben strah pred dihurjem, ki se prithotapi izpod poda, smukne v kokošnjak in prične z davljenjem preplašenih ptic. V Ljubljani pa imajo gospodinje strah pred drznimi »kokošarji«, ki se vithotapljajo celo v kleti ter odnašajo uboge grahke, da jih nato kar hitro spravijo v ponev. Tatovi kokoši so letošnje zimo v Ljubljani posebno drzni. Tekom zadnjih tednov je bilo prijavljenih na policijski 15 zadenih tatvin. Prednočnim je neznan tat zopet odnesel dve grahasti kokoši iz kleti pod stanovanjem Klementine Klavške na Kodeljevem poleg Mladinskega doma.

* »Kokošarji« na poslu. Na deželi imajo kokoši zdajle pozimi poseben strah pred dihurjem, ki se prithotapi izpod poda, smukne v kokošnjak in prične z davljenjem preplašenih ptic. V Ljubljani pa imajo gospodinje strah pred drznimi »kokošarji«, ki se vithotapljajo celo v kleti ter odnašajo uboge grahke, da jih nato kar hitro spravijo v ponev. Tatovi kokoši so letošnje zimo v Ljubljani posebno drzni. Tekom zadnjih tednov je bilo prijavljenih na policijski 15 zadenih tatvin. Prednočnim je neznan tat zopet odnesel dve grahasti kokoši iz kleti pod stanovanjem Klementine Klavške na Kodeljevem poleg Mladinskega doma.

* »Kokošarji« na poslu. Na deželi imajo kokoši zdajle pozimi poseben strah pred dihurjem, ki se prithotapi izpod poda, smukne v kokošnjak in prične z davljenjem preplašenih ptic. V Ljubljani pa imajo gospodinje strah pred drznimi »kokošarji«, ki se vithotapljajo celo v kleti ter odnašajo uboge grahke, da jih nato kar hitro spravijo v ponev. Tatovi kokoši so letošnje zimo v Ljubljani posebno drzni. Tekom zadnjih tednov je bilo prijavljenih na policijski 15 zadenih tatvin. Prednočnim je neznan tat zopet odnesel dve grahasti kokoši iz kleti pod stanovanjem Klementine Klavške na Kodeljevem poleg Mladinskega doma.

* »Kokošarji« na poslu. Na deželi imajo kokoši zdajle pozimi poseben strah pred dihurjem, ki se prithotapi izpod poda, smukne v kokošnjak in prične z davljenjem preplašenih ptic. V Ljubljani pa imajo gospodinje strah pred drznimi »kokošarji«, ki se vithotapljajo celo v kleti ter odnašajo uboge grahke, da jih nato kar hitro spravijo v ponev. Tatovi kokoši so letošnje zimo v Ljubljani posebno drzni. Tekom zadnjih tednov je bilo prijavljenih na policijski 15 zadenih tatvin. Prednočnim je neznan tat zopet odnesel dve grahasti kokoši iz kleti pod stanovanjem Klementine Klavške na Kodeljevem poleg Mladinskega doma.

* »Kokošarji« na poslu. Na deželi imajo kokoši zdajle pozimi poseben strah pred dihurjem, ki se prithotapi izpod poda, smukne v kokošnjak in prične z davljenjem preplašenih ptic. V Ljubljani pa imajo gospodinje strah pred drznimi »kokošarji«, ki se vithotapljajo celo v kleti ter odnašajo uboge grahke, da jih nato kar hitro spravijo v ponev. Tatovi kokoši so letošnje zimo v Ljubljani posebno drzni. Tekom zadnjih tednov je bilo prijavljenih na policijski 15 zadenih tatvin. Prednočnim je neznan tat zopet odnesel dve grahasti kokoši iz kleti pod stanovanjem Klementine Klavške na Kodeljevem poleg Mladinskega doma.

* »Kokošarji« na pos

le pa so težke mariborske ribe. Vabim se tudi niso odzvali slovenski društveni zastopniki in zasebniki. Oficirji s svojimi rodinami in slovenski meščani so ta večer številno posetili prireditve mariborskih podoficirjev in Narodnem domu.

— Promet s nepremičninami. Rado in Tika Povh sta prodala zakonca Franu in Katarini Klajnec hišo št. 1 v Židovski ulici za 225.000 Din.

— Še tega je treba. Skoraj bo poteklo 10 let, odkar so bili uvedeni v Mariboru samo slovenski napisi na javnih lokalih. Nekaj mesecev sem, pa se že ponavljajo napisi v nemškem jeziku v izlozih nekaterih mariborskih trgovin, čeprav ni za to nobene potrebe.

Iz Celja

— Vojaškim obveznikom iz Celja-okolice mladenci, rojeni 1. 1909. stanujoči v občini okolica Celje se ne glede na pristojnost posvetijo, da se priljavijo najkasneje do 27. t. m. v občinskem uradu na Bregu v dopolnitveni uradni urah v svrhu vpisa v rekrutne spiske. S seboj morajo brezgoleto prinesiti svoje rodbinske pole dokaz pristojnosti ter dokaze šolske in strokovne izobrazbe. Nadalje se pozivajo mladenci, rojeni leta 1911, ki stanujejo v okolici Celja, da se ne glede na pristojnost priljavijo v istem roku v svrhu vpisa v vojaško evidenco. S seboj morajo prinesiti dokaz svoje pristojnosti. Odsotne, v okolico Celje pristojne mladence so dolžni priložiti njihovi sorodniki. Opozarjajo se vsi, da se bodo oni, ki bi se temu pozivu ne odzvali, kazensko zasledovali po obstoječih zakonih. Nevednost o tem razglasu ne opravičuje.

PRAVI UŽITEK

ne prazne kave (fino aromatično metanole) trdke

ANTON FAZARINC — CELJE

— K vojakom se mu noče. V nedeljo je bil vpoklican na orožne vaje v Celje tudi 24 letni Alojzij P. delavec v Westvoni tovarni. Po kosilu je klub prepovedi stražarja vojakov pobegnil iz vojašnice Kralja Aleksandra v Gaberju in jo ubral proti mestu. Trije volaki so ga zasledovali in ga kmalu prišli. Med povratkom v vojašnico je pa Alojzij ponovno pobegnil. Toda uiti klub vsem naporom ni mogel. Alojzija so vtaknili v vojaški zapor. Razen zaradi psovkusa pobeza se mu moral zagovarjati tudi zaradi psovanja straže, ker je službojočemu kaplarju opsoval mater. In to čemu večkrat Alojzij se opravičuje, da je bil k temu od kaplarja izpovedan, da mu je ta prvi postregel s psovkami. Najbrže pa njegovemu zagovoru ne bodo verjeli in bo Alojzij moral okušaš sladkost arestantovske menaže dalje časa, kakor bi mu bilo všeč.

— Čevljičke II je napravil. Pri služnikih Franckih Rožičevih v Gaberju se je v začetku decembra lanskega leta zglasil Josip Pintar star približno 45 let, ki se je izdal za prvovrstnega čevljarja. Takol se je ponudil Franckim, da ji bo napravil do Božiča par krasnih damskih čevljičkov. In II je tudi vzel mero. Ker pa je bil suh, je naprosil Francko za 50 Din predujma. Česar mu nič hudoga slušča služkinja ni odrekala. Davno je že minil Božič, tudi praznika novo leto in sv. Treh kraljev sta že pri kraju, toda čevljarja Jožeta s Franckinimi čevlji noče biti od nikoder. Poiskala ga bo policija.

— Prijet dlhur v pasji koži. V preteklem mesecu so prihajale na celjsko policijo prijave, da se kladi v Liscih in v bližnjih gozdnih srednje velik, lisici podoben pes, ki napada na samotnih divjačjih koseh in jih neusmiljeno davi ter žre. Ves trud policije, da bi prišla nevarnega pasjega dihurja je bil zaman. Ta dan pa se je posrečilo stražniku s pomočjo neke posestnice z zvijačo ujeti besnega psa in ga oddati mestnemu končaku. Lastnik psa se doslej še ni zglasil. Pes je požrl tekem 1 meseca 4 posestnicam 9 kokoši.

— Umrlj so v Celju: 18. t. m. je umrla na Oostrožnem pri Celju 82 letna prevzlikarica Marijana Tomšičeva, 19. t. m. je umrl 66 letni kočar Jožef Oraž iz Stadke gore 20. t. m. pa 29 let stara Emilia Pogačnikova, žena trgovskega potnika na Bregu pri Celju, zadnja dva v tukašnji lajni bolnici. V nedeljo je umrl v Gosposki ulici 58 let stari Josip Jicha, zlatar in graver na Dečkovem trgu. Pokojnik je bil brat lastnika kavarne »Merkur« Ivana in gostilničarja na Starem gradu Julija.

Iz Kranja

— Nov sobni atelje. Tukašnji dentist g. Franc Holchaker, ki je pred kratkim kupil veliko Vajtov poslopje na Glavnem trgu, namerava preurediti prostore v moderno urejen zobotehnični atelje in priključiti večji laboratorij. Nadalje bo preuredil prostore v stanovanju. Trdka Bidove je že prišla z gradbenimi deli.

— Šeje so se vnele. V nedeljo proti večeru so se vnele šaje v dimniku stanovanjske hiše g. Špenkote v Roženski ulici. Pozvali so takoj gasilce, ki so še pravčasno v kati zadušili nevarnost.

— Tiskovine za prijavo dohodkov od podjetij, obratov in samostojnih poklicov (pridobitna) se daje v županijski pisarni.

— Za družbeno smuško tekmo, ki jo priredi smuški odsek Sokola v nedeljo pod Sv. Jožkom, vlada precejšnje zanimanje. Tekmovalci naj se prijavijo do petka pri načelniku g. A. Vranu pri podružnici Ljubljanske kreditne banke.

— Dar dijaški kuhinji. V počaščenje spomina pokojnega Nika Šempiharja, nekdanjega zvestega sodelavca, je podaril gospod Tomo Pavšar dijaški kuhinji 100 dijašev. G. Emmer, svetnik v Kranju, pa je to dobrodelno svrhu namesto venca za kratek pokojnega vladnega svetnika dijaštorij Ing. Fajdič poklonil 200 Din. Za dar iskreno avala.

— Zadnji pot pok Nika Šempiharja. V nedeljo smo ob številni udeležbi pokopali nenadno umrlega domačina g. Nika Šempiharja. Pokojnik je bil uglede in znane meščanske rodbine. Dvorščak je na Dunaju eksportno akademijo, služboval je po zasebnih podjetjih, kjer je slovel radi temeljitega znanja številnih jezikov. Bil je v

družabnih krogih znan po svoji duhovitosti in šaljivosti. Na zadnji poti so ga spremljali številni prijatelji iz vojnih let. Pokojnik je tudi v času divjanja avstrijske soldateske odkrito kazal svoje jugoslovensko prepričanje. Naj mu bo lahka domača gruda!

Iz Litije

— Smrtina kosa. V Gabrški gori pri Sv. Križu je umrla ga. Marija Resnikova v 84. letu svojega življenja. Pokojnica je bila vdova po g. Francu Resniku, ki je župnik moralavski občini 30 let. Rajnico so pokopali na svetokriškem pokopališču. Pogreba se je udeležilo mnogo okoličanov, ki s cenili blago kmečko ženo. N. v. m. p. l.

— Smučarska nedelja. Kljub odjugi, ki je nastopila v nedeljo jutraj, so prišli na zimski sportniki na svoj račun. Na Sv. Planini se je zbrala precejšnja četa smučarjev: nekateri so prišli že v soboto. V nedeljo pa je oživela Medvednica, kjer je vodil treniranje znani smučarski prvak gospod Badiura iz Ljubljane. Zanimivo je, da se je oglasilo to pot na Sv. Planini več smučarskih novincev, tudi dam Nad 20 ljubljanskih izletnikov, kompletne družine z dečci, vsi na smučkah, je uživalo krasno zimsko nedeljo okrog Javorja nad Bogenšperkom. Po Felč vrhu je namreč smuka zelo ugodna in so se ljubljanski sportniki tako prijetno zabavali, da so zamudili celo vlak. Na žalost je južno vreme tako stanjšalo ledeno plast na savskih barijerah, da ni bilo drsanje nič kaj prvovrstno. Preko noči je ledena skorja tako opesala, da je počil led pod nekim konjem, ki se je splašil, ko so ga gnali napajati na Savo.

— Oddaja poštno vozne za progo Litija-Sv. Križ-Litija se bo vršila na županstvu občine Moravče 28. t. m. Interesenti dobe pojasnila in izvedo pogoje na litijski in svetokriški pošti.

Sport

Državno prvenstvo na Pohorju

Prihodnjo nedeljo dne 27. t. m. se bodo vršile na Pohorju tekme za državno prvenstvo v smučanju, ki se razvija od leta do leta v čim interesantnejši prireditvi. Za letošnje državno prvenstvo je prevzel »Putnik« v Beogradu, njegov predsednik Dušan Milčević in njegov glavni direktor Evgen Derok pokroviteljstvo nad prireditvijo ter poklonil za zmagovalca posebno darilo.

Zanimanje za letošnje tekmovanje za prvenstvo države je ogromno. Startali bodo naši najboljši civilni in vojaški smučarji, posebnost pa leži v tem, da so Janje in dr. Kmet odsotni na inozemskih tekmovaljih, zaradi česar bodo izgleli za tekmovalje med tekmovalci bolj iztržani in bo bolj izredno oster. V Mariboru se je osnoval poseben akcijski odbor, pod predsedstvom znane ga spričnika dr. Orožna, ki po nalogah saveza izvršuje vse priprave, tako da bo prireditve uspešna čim sijajnejše. Po končani ekmi odidejo vsi smučarji skupno v Maribor, kjer bo obhod po mestu in sestanku v »Grajski kleti«, da se izdele navede in objavi rezultati.

V oni, ki si žele zasigurati prenočišče na Pohorju, naj tekem tedna javijo svoj od dr. Orožna in naznačijo, ali gredo kot tekmovalci, funkcionarji ali gledalci k tekmi, da se jim bo določilo prenočišče. Koča na Klopem vrhu, kjer bo start in cilj, je rezervirana izključno le za tekmovalce in funkcionarje, ostali bodo razdeljeni v Mariboru, Ruško in ostale kočje, ter pridejo s smučmi jutraj na start.

— Edina nogometna prireditev v državi. Kot edino nogometno tekmo zadnje nedelje je treba zabeležiti finalno tekmo za pokal Daka Stojanovića, ki sta jo odigrala beograjska Jugoslavija in Soko. Dasi sta moštvi nastopili nepopolni in je igra ovala sneg, je Jugoslavija zasluženo zmagała 4 : 2 (1 : 0).

— Teniški prvak Popović je odstopal v Kanado, kjer se bo naselil stalno. Naš teniški sport je izgubil s tem dobro moč na mednarodnih prireditvah.

— ASK Primorje (lahkotletska sekcija). Redni zimski treningi lahkotletske sekcije se vrše vsako sredo in petek od 17.30 do 20.00, vsako nedeljo pa se vrši točno ob 10.00 cross-country trening. Zbirališče v hotelu »Tivoli« Vsa atlet naj prinese s seboj dolge hlače, sweater in ostalo. Prvi trening se vrši jutri v sredo ob 17.30 Zbirališče pri Kačiču. — Načelnik.

— SK Ilirija (nogom. sekcija). Poziva se članstvo sekcije, da se udeležuje rednega zimskega treninga vsak torek in četrtek ob 18.15 dalje v telovadnici I. drž. gimnazije. Prosim pomoštevilo in točno. — Načelnik.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše

VREMENSKO POROČILO

Meteorološki zavod v Ljubljani. 21. januarja 1929. Višina barometra 808,8 m.

Kraj	Cas	Barom	Temper.	Rel. vlaž.	Smern. vetra in brzina v m in sek.	Padavine
opazovan						
Ljubljana	777,3	-4,3	93	mirno	10	mgla, 0,1
Maribor	777,3	-1,0	90	mirno	1	
Zagreb	776,7	0,0	84	ESE	10	2,0
Beograd	777,3	-9,0	94	mirno	10	1,0
Sarajevo	769,5	-14,0	75	mirno	10	14,0
Dubrovnik		0,0				
Skopje	776,2	-3,0	60	mirno	5	
Split	773,4	-3	50	NNF	0	

Solnce vzhaja ob 7.34, zahaja ob 16.51, luna vzhaja ob 12.34, zahaja ob 3.46.

Najvišja temperatura danes v Ljubljani -0,8, najnižja -6,7, v Mariboru -10,0, v Zagrebu 0,0, v Beogradu -10,0, v Sarajevu -15,0, v Skoplju -8,0, v Splitu +3,0.

Dunajska vremenska napoved za torek: Javno, mestoma megla po zemlji. Ponoči oster mraz; tudi podnevi temperatura večinoma pod ničlo.

Gospodarstvo

Povišanje železniških blagovnih tarif

Na podlagi lanskoletnih anket tarifnega odbora s predstavniki posameznih gospodarskih panog glede povišanja in reforme železniških blagovnih tarif, je prometno ministristvo končalo delo in sestavilo nove tarife.

Ob priliki konferencie o vzornem redu, katere so se te dni udeležili predstavniki zbornice (tarifni odbor ni bil sklican, kakor se je pomotoma poročalo), so se vršila še zaključna posvetovanja glede te tarifne reforme. Nove tarife, ki jih je prometni minister že podpisal, bodo stopile v veljavo 1. marca t. l. Kakor doznavamo, so bili predlogi tarifnega odbora le deloma osvojeni, deloma pa so bili spremenjeni.

S 1. marcem bodo vsi normalni tarifni razredi povišani za 5 %. Prav tako bodo za 5 % povišani specialni tarifi in povišani tarifni razredi od 1. do 26. razreda. Ostali tarifi tarifni razredi od 27. do 29. razreda, pa bodo pregrupirani in preurejeni, tako da bodo imeli 5 razredov. Najbolj občutno bo povišanje tarif pri prevozu premoga na krašje razdalje ki bo znašalo 15 %, kakor je predlagala generalna direkcija železnic, dočim je tarifni odbor predlagal, naj to povišanje ne presega 10 %.

S tem povišanjem tarif naj se v prvi vrsti doseže povečanje dohodkov železnic. Nove tarife imajo samo začasen značaj, ker se pripravljajo nova škirska tarifna reforma pri kateri bodo revidirane vse tarife. Delo na tej širši reformi bo trajalo dalj časa, ker se imajo vse železniške tarife povsem prilagoditi našim gospodarskim razmeram. Tozadevna posvetovanja se bodo pričela sredi februarja.

— Pred trgovinskimi pogajanjmi s Španijo. Kakor poročajo iz Beograda, je ves potreben material za bodoča trgovinska pogajanja s Španijo pripravljen. Naša vlada je zaradi tega vprašanja že stopila v stike s špansko vlado preko španskega poslanstva v Beogradu ter izrazila željo, da se pogajanja prične in pogodba sklene še pred otvoritvijo mednarodne razstave v Barceloni. V kratkem bo odstopoval v Španijo nabeljen trgovskega ministrstva dr. Steinmetz. Sorodski deli pripravi teren za sklenitev pogodbe in da istočasno prouči španska tržišča v koliko bi prišla v poštev za plasiranje naših proizvodov.

— Pogajanja za inozemsko posojilo. »Frankfurter Zeitung«, poroča, da se bodo nova pogajanja za inozemsko posojilo pričela šele v 3 do 4 mesecih. V tem času se imajo odstraniti vse ovire, ki bi onemogočale najete velikega posojila. Vlada bo najprej znižala proračun, izvedla revizijo zakonskega načrta o stabilizaciji dinarja, nakar bo pristopila h končni ureditvi predloženih določev.

— Beograjska občina osnovala svojo hranilnico. V soboto je bil konstituiran upravni in nadzorstveni odbor Hranilnice in zastavljajnice občine beograjske. Hranilnica bo imela 30 milijonov Din glavnice, na katero bo občina vplačala 3 milijone Din v gotovini, 27 milijonov Din pa v obveznicah Vojne škode (66,7 milijona Din nominala), ki jih more hranilnica lombardirati ali prodati. Za obveznostni hranilnice bo jamčila občina. Hipotekarna posojila bo hranilnica dajala le iz posojil, ki jih bo v ta namen najela. Statute je že odobril notranji minister.

— Stanje Narodne banke od 15. t. m. (Vse v milijonih Din): v oklepajih razlike napram stanju od 8. t. m.): Aktivna: kovinska podlaga 311,5 (- 24,2), saldo raznih računov 743,4 (- 21), posojila na menice 1398,6 (- 47,6), lombard 254,5 (+ 1,1); pasiva: obrok bankovcev 527,12 (- 225,3), žirovne obveznosti napram državi 500,8 (+ 46,1), ostale žirovne obveznosti 557,1 (+ 62,7), obveznosti po raznih računih 228 (+ 24,7). — Čeprav je kovinska podlaga nazadovala za 24,2 milijona zlatih Din, je Narodna banka oddala le za kakih 25 milijonov Din deviz. Iz nazadovanja kovinske podlage bi bilo sklepati, da je Narodna banka prenehala vnašati vrednost kupljenih deviz (po predvojni pariteti) v kovinsko podlago. Devizni sklad znaša preko 800 milijonov Din. Ker država še ni porabila vseh sredstev iz prvega obrotka švedskega posojila, znaša njeno dobroimetje pri Narodni banki preko 500 milijonov Din. Zaradi zmanjšanja meničnega portfelja, oddaje deviz in povečanja žirovnih obveznosti je obrok bankovcev nazadovao za 225 milijonov Din ter dosegel nenavadno nizko stanje 527,12 milijonov Din.

— Kako naj se izpolni davčna prijava za pridobitno. Trgovci, obrtniki in industriji vlagajo letos tekem meseca februarja prvič davčne prijave za pridobitno po novem davčnem zakonu. Izpolnitve prijave, ki se bistveno razlikuje od dosedanjih pridobitnih izjav je posebno važna, ker se nova pridobitna ne odmerja več po zunanjih znakih in srednji donosnosti, ampak od čistega dohodka. Zaradi tega bo Zbornica za TOI v Ljubljani priredila za svoje interese predavanja o vprašanju kako naj se izpolni davčna prijava. Predavanja se bodo vršila v Celju v torek 22. t. m. ob 8. zvečer, v sredo 23. t. m. ob istem času v Mariboru in v ponedeljek 28. t. m. ob 8. zvečer v Ljubljani v zborniški dvorani (I. nadstropje zborniške palače). Zbornica vabi svoje interese, da se teh predavanj udeleže.

— Udeležba naše države na mednarodni razstavi v Barceloni. Prejeli smo: Ministrski svet je sklenil, da se naša država odzove vabilu španske vlade in da bo sodelovala na veliki mednarodni razstavi v Barceloni, ki se bo otvorila 15. maja t. l. Organizacija udeležbe na tej razstavi je poverjena ministristvu za trgovino in industrijo ki je že izdelalo načrt s programom razstave in pozva

lo vse zbornice, da sodelujejo pri pripravi. V prostorih, ki jih bo imela naša država na razstavišču na razpolago, nameravajo urediti veliko reprezentativno dvorano, kjer bodo razstavljeni proizvodi umetne obrti; ministristvo namerava nadalje organizirati posebne sekcije za etnografijo, za sirovine, za industrijo, trgovino, bankarstvo, promet in za turizem. Poleg teh sekcij bo na razpolago še poseben prostor za slikarska dela in poseben za naše gospodarske kroge, ki imajo stike s republikami južne in centralne Amerike. Material za razstavo je zbrati do konca meseca marca. Razstavljalci dobijo prostor na razstavišču brezplačno na razpolago. Vzorci je poslati na lastne stroške Zbornici za TOI, transportne stroške od Zbornice na razstavo v Barcelono in nazaj pa nosi država sama. Zbornica za TOI prosi vse interese, ki se želijo udeležiti te razstave v zvezi svoje produkcije, s slikami, posvetili, risbami, grafikoni in dr., da ji blagovolijo to čim prej sporočiti.

— Virmanski promet Pošte hranilnice s Nemčijo. Po sporazumu s nemško pošto upravo je Pošta hranilnica te dni uvedla virmanski promet s Nemčijo.

— Občni zbori. Občni zbor delničarjev lokalne železnice Kranj — Tržišče se bo vršil 6. februarja t. l. v družbenem uradnem prostoru v Ljubljani (dnevni red: poročilo o poslovanju v letih 1918 do 1928, eventualno predložitev računov za to leto, volitve, razprava glede zavlačenja obračuna po državi železniški upravi spremembe družbenih pravil, zakup odnosno prodaja parcele v Tržiču) Istega dne in na istem mestu se bo vršil tudi občni zbor delničarjev lokalne železnice Ljubljana — Vrhnika (poročilo o poslovanju v letih 1928 do 1928, eventualna predložitev računov, volitve, razprava o resoluciji upravnega sveta glede ureditve obveznosti državne železniške uprave, sprememba pravil).

— Številke namesto krajevnih imen v Nemčiji. V moderni upravni tehniki se v zvezi z racionalizacijo uprave uporaba številke vedno bolj razširja. Nemški kuratorji za ekonomijo je te dni izdal seznam vseh krajev v Nemčiji po številkah, ki naj v prometu olajšajo označbo krajev. Po tem seznamu je vsa nemška država po gospodarsko-geografskih nabelih razdeljena na 9 glavnih okrožij s številkami 1 do 9, ki označujejo okrožje in obenem najvažnejša mesta okrožja. Glavne številke so razdeljene takole: Berlin 1, Hamburg 2, Köln 3, Frankfurt a. M. 4, Stuttgart 5, München 6, Leipzig 7, Breslau 8 in Königsberg 9. Vsako glavno okrožje je razdeljeno zopet na 9 manjših okrajev, tako da pomenijo številke s dvema mestoma okraje in obenem gospodarska središča okrajev. Tako gre razdelitev naprej do številke 5. mest. Seznam obsega 90.000 krajev v Nemčiji. V vsaki številki pomeni prvo mesto okrožje in če ne sledi nobena druga številka, središče okrožja, drugo mesto pomeni okraj in če ne sledi nobena druga številka, središče okraja itd. Sistem krajevnih imen po številkah bo zlasti olajšal knjigovodstvo v denarnih zavodih in velikih obratih in uporabo kartotek, ki so urejene na podlagi krajevnih imen.

— Prisilna poravnava. V bila sklenjena med konkurznim dolžnikom Vinkom Valičem, trgovcem v Zalcu, in njegovimi upniki za 18 odstotkov terjatev v treh obrokih.

— Močno nazadovanje izvoza avtomobilov iz Italije. Izvoz avtomobilov iz Italije je letos močno nazadovao. V prvih 11 mesecih pretek. leta je bilo iz Italije izvoženih za 375 milijonov lir avtomobilov, dočim je vrednost izvoženih avtomobilov v istem razdobju leta 1927 znašala 575 milijonov lir. Istočasno pa se je izvoz avtomobilov dvignil od 42 na 72 milijonov lir. Izvozni preček je torej nazadovao od 533 na 803 milijone lir. Najbolj je nazadovao izvoz v Anglijo, Francijo in Švico, dočim se je izvoz v Nemčijo nekoliko dvignil.

— Ureditve madarskega tranzitnega prometa na Reko. Pred kratkim je Jugoslavija podpisala konvencijo o tranzitnem prometu ki je bila pred dvema letoma sklenjena na konferenci nasledstvenih držav v Optatiji. Da bi olajšala tranzitni promet na Reko, bo Madžarska sedaj zgradila v reški luci svojo carinarno. V kratkem bo tudi predložila parlamentu načrt zakona o subvencioniranju prometa na Dunavu in nove madžarske jarplovne družbe »Hungaria« na Reki. Z našo državo dosežaj še ni sklenila železniško-tarifne pogodbe, temveč je dobila znenkrat od naše države le ugodnosti za prevoz sladkorja in žita.

— Dobave. Prometno - komercialni oddelček Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 23. t. m. ponudbe glede dobave 12.000 kg petroleja, do 28. t. m. glede dobave 14.000 komadov nalutnikov; gradbeni oddelček sprejema do 29. t. m. ponudbe glede dobave 6 Lutovih peči; strojni oddelček pa do 31. t. m. ponudbe glede dobave varnostnih oči za varilce in profesionaliste. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih.) Direkcija državnega rudnika Zabukovca pri Celju sprejema do 4. februarja ponudbe glede dobave 5 vagonov kranikov. Direkcija državnega rudnika v Kreki sprejema do 6. februarja ponudbe glede dobave gonilnih jermenov. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI.)

— Oddaja prevoza nakladanja in razkadanja vseh vrst monopolnega in drugega blaga se bo vršila potom odtalnih licitacij dne 12. februarja pri monopolnem skladišču soli v Ljubljani (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI.)

— Dobave. Strojni oddelček Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 23. t. m. ponudbe glede dobave ca. 1400 kg železnih plošč in ca. 2300 kg različne pločevine do 25 t. m. glede dobave 120 kub. m mehkih desk; prometno - komercialni oddelček pa do 28. t. m. ponudbe glede dobave električ. ročnih svetiljk, žarnic in elektrolita ter glede dobave 30 komadov stolov »Thonet«. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih.) Delavnica državnih železnic v Mariboru sprejema do 28. in 30. t. m. ponudbe glede dobave železnih plošč za kotle »Brotan« ter glede dobave pločevine. Direkcija državnih rudarskih podjetij v Sarajevu sprejema do 28. t. m. ponudbe glede dobave 20.000 kg tračnic in 10.000 kg karbida, do 28. t. m. pa glede dobave 1500 m jeklene vrvi. Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 28. t. m. ponudbo glede dobave umivalne garniture, do 31. t. m. glede dobave paličastega bakra, do 1. februarja glede dobave pisalne krede, do 4. februarja pa glede dobave ključav za samokov, zaklopke pločevine, lesnih vijakov, zankov, krajin plošč in polgumiljevih obrobov. Direkcija državnega rudnika v Kreki sprejema do 30. t. m. ponudbe glede dobave 1000 m lam-skih tračnic in 50 m gonilnih jermenov. Direkcija državnega rudnika Zabukovca pri

Celju sprejema do 4. februarja ponudbo glede dobave 112 komadov manesmanovih čevl, do 7. februarja pa glede dobave 1 električnega vitla. Dne 11. februarja se bo vršila pri prometno-komercialnem oddelku Direkcije državnih železnic v Ljubljani odtalna licitacija glede dobave tiskovin. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

Borze

21. januarja.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet precej velik, zlasti v devizah na Curih, London, Dunaj, Prago in Berlin. Potrebo v devizi na Pariz je krila privatna ponudba, vso ostalo potrebo pa Narodna banka. Devizi na London in Newyork sta dalje izvršili. Okrepila se je tudi deviza na Curih od 1065,75 na 1065,90.

Na zagrebškem elektnem tržišču se je Vojna škoda dvignila za nekaj točk. Za aranzma in kasa je notirala 448 — 449 (v petek 443,5 do 445) brez zaključka, za februar pa se je trgovala po 425, pozneje pa po 423,5. Tudi investicijsko posojilo se je okrepilo na 87 zaključek. Med bančnimi vrednotami je bilo nekaj zaključkov v Prashedini po 922,5 in 925, v Unionbanki po 56,5, v Ljubljanski kreditni po 125 in v Jugobanki po 91. Med industrijskimi vrednotami se je trgovala samo Trboveljska po 480. Brodarska tvornica zagovov se je dvignila na 330 — 350 brez zaključka. Drava pa na 470 — 500. Vevče so dalje vrstje pri 124 denar.

Devize in valute

Ljubljana. Amsterdam 22,85 Berlin 18,555 13,565 (13,35). Beograd 0—7,917, Budimpešta 0—9,932, Curih 1094,40 — 1097,40 (1095,90), Dunaj 7,9005 — (8,0055), London 276—276,80 (276,40), Newyork 0—55,87, Pariz 221,6 — 223,6 (222,6), Praga 168,2 — 169 (168,6), Traš 298,15 — 298,22. Zagreb. Amsterdam 22,80 — 22,86, Dunaj 7,9005 — 8,0205 Berlin 18,535 — 18,565, Brusel 7,90 — 7,98, Budimpešta 9,9232—9,9532, London 276 — 276,8, Milan 297,177—299,177, Newyork 56,77 — 56,97, Pariz 221,7—223,7, Praga 168,2 — 169, Curih 1094,4 — 1097,4. Curih. Zagreb 9,13, Pariz 20,325, London 25,22 Newyork 520, Milan 27,215, Praga 13,385, Dunaj 78,075, Budimpešta 90,675, Berlin 123,57, Brusel 72,25, Amsterdam 208,50, Varšava 58,20 Bukarešta 8,125, Sofija 8,75. Efekte.

Ljubljana. Celjska 158 den. Ljublj. kredit. 125 den., Prashedina 920 den., Kreditni zavezd 175 den., Ruše 260 — 280, Vevče 120 den., Stavbna 56 den., Šekir 105 den.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda aranzma 448 — 449, kasa 448 — 449 za februar ex 423 — 423,5, investicijski 87—87,5, agrarne 53 — 53,5; bančne vrednote: Prashedina 923 — 925 Unionbanka 56,5 — 57, Srpska 152 — 155, Poljo stara emisija 17,5 do 18, Kreditna 98 den., Zemaljska Sarajevo 138 — 140, Ljubljanska kreditna

Iz življenja in sveta

Kurje oko – povod za uboj na plesišču

Knjigovez zabodel uradnika, ki ga še nikoli ni videl

V nedeljo se je vršil v slavnostno okrašen dvorani hotela »Sielanka« v Poznaniu plesni večer, katerega so se udeležili povečini obrtniki in nižji meščanski sloji. Godba je svirala stare, že napol prepelele pleske, ki pa so v tem kraju med plesalci še vedno priljubljene: valčke, polke in mazurke. Pri neki polki se je pripetil sredi večera neljub in navidez malenkosten incident. Plesalec Josef Novak, nižji uradnik, je v svoji nerodnosti stopil nekemu drugemu plesalcu, knjigovezu Francu Pjontekmu na nogo. Pogodil ga je baš na kurje oko. To je Pjonteka tako razjezilo, da je pustil svojo plesalko na cedilu, potegnil iz žepa nož in ž njim naskočil Novaka. Bili so trenutni strme groze. Godba je nehaj svirati, plesalci so se ustavili, iz grla ranjenega Novaka pa so se trgali obupni kriki. Ljudje, ki so navreli skupaj, so videli, da kr-

vavi iz več ran, in da mu naravnost brizga kri iz rane na tilniku.

Napadalec je namreč pri svojem brezumnem mahanju z nožem preskakoval Novaku žilo na vratu, tako da je ranjenec izkrmel in umrl kmalu po spopadu. Dvorano je zasedla policija, ki je prišla besnega napadalca in mu iztrgal smrtonosni nož iz roke. Pri zaslišanju je Pjontek povedal, da je izvršil dejanje v popolni zmedenosti. Svoje žrtve ni nikoli prej videl. Ko mu je plesalec stopil na kurje oko, ga je tako zbolelo, da je pozabil na godbo in pl-s in se je moral osvetiti nad tistim, ki mu je zadal bolečino. Pjontek, ki je bil, se je vrgel na Novaka in ga pogodil z nožem do smrti.

Pjontek je znan kot zelo razburljiv, vendar pa duševno popolnoma normalen mož. Zato bo njegova obravnava pred sodiščem zelo zanimiva.

Samomor poljskega častnika

Pred restavracijo »Royal« v Varšavi se je ustrelil major Konstantin Harting. Nekaj časa prej je sedel v družbi nekega tovariša in neke dame v restavraciji. Pri sosednji mizi je sedela družba pijanih civilistov, med njimi uradnik vojnega ministrstva Aziarczyk. Ta si je dovolil predrzno opazko na račun dame. Majorjev tovariš ga je pozval stran in mu je v ostrem tonu zaukazal, naj se vede dostojno. Toda Aziarczyk je razkačen zapustil lokal in se je vrnil kmalu potem v spremstvu nekega inšpekcijskega častnika varšavske garnizije. Častnik je pozval vso družbo, naj se poda na poveljstvo, da se zadeva razčisti. Major Harting se je temu uprl, prišlo je ponovno do ostrega prepiranja, v katero je posegla tudi dama. Ta je prisilila majorju dve zaušnici. Harting ju je molče sprejel, stopil pa je na ulico, potegnil samokres in se ustrelil v glavo.

nosti v njegovem stanovanju ter se odpeljal s pohištvo, ženo in denarjem na kmeto, da bi tam lahko začela »nov« življenje.

Usoda pa je bila dovolj kruta, da je brzojavka, ki je prejel Gussi, prekrizala pot obeh tekmecev baš na kolodvoru v Bukarešti. Vintiliscu se je pripeljal baš iz Targovista v Bukarešto, Gussi pa je vstopil v isti vlak in oddelek, kjer je sedel njegov tekmeček. Brez oklevanja je potegnil revolver in obračunal z njim. Drama ljubosumnja se v Rumuniji silno komentira.

Inajat-Ullah,

Aman-Ullahov brat in afganistanski kralj, ki so ga po nekoličnem vladanju uporabili pri-silili, da je odstopil.

Konec prodaje uradniških dopustov na Poljskem

Poljski notranji minister je izdal okrožnico, s katero opozarja vse vojvode na okolnost, ki jo je treba s korinami vred iztebiti iz poljskega javnega življenja. Državnim uradnikom je bilo doslej na prosto dano, da si vzamejo dopust in natura ali pa, da si ga pustijo plačati. Slabo plačani uradniki so iz »e izjemne odredbe na pravili pravilo, ki je stalo poljsko državo težke milijone. Prodajali so svoj dopust državi za gotovino, pozneje pa so zboleli in so vseeno bili na dopustu. mnogokrat celo delj časa, nego je bilo stvarno potrebno.

To se v prihodnje ne bo več dogajalo. Notranji minister je namreč odredil, da država enkrat za vselej uki-

nja plačane dopuste in da mora vsak uradnik dobiti dopust v primernem času. Minister smatra, da ta ukrep ne bo škodoval rednemu poslovanju upravnega aparata, državi pa bo vseeno prihranil ogromne izdatke. In, kar je neskončno važnejše: poljska vlada se nada, da je s tem zadela korupcijo v Ahilovo peto.

Važna novost v gramofonski stroki

Nekemu sodniku pri radio v Stuttgartu se je posrečilo sestaviti nov tip gramofona, ki se loči od dosedanjega gramofona v tem, da zanj lahko vsakdo napravi gramofonsko ploščo. Iznajditelj, po imenu Formis, je že patentiral svojo iznajdbo pod imenom »litterafon«. Plošče se ne vlijavajo, temveč se napravijo iz celuloze, v katero se vrežejo brazde z diamantom. Formis napoveduje še neko drugo novost, nekakšne vrste pismo, s katerim bo litterafon lahko nadomestil dosedanjega čina korespondiranja.

Štiri orožnike je ustrelila

Iz Amsterdama poročajo o nenavadnem zločinu neke ženske, matere štirih otrok, katerih oče je že delj časa v ječi. Ženska se je naveličala dela za družino in je deco zapustila ter sklenila zvezo z nekim malopridnim moškim, po imenu Mykstra. Oblasti so jo večkrat skušale pregovoriti, naj bo svojim otrokom vsaj krušna mati, čemur pa se je vselej uprla. Zato so orožniki dobili povelje, naj jo siloma odvedejo domov k lačnim otrokom. Žena, ki je videla, da prihaja nad njo sila, se je v stanovanju svojega priležnika zabarikadirala. Ko so se orožniki približali, je vzela revolver in ustrelila vse štiri po vrsti. Potem se je preobekla, zažejala hišo in pobegnila, da bi ušla roki pravice.

Morilec novinarja Wolfa oproščen

Našim čitateljem bo še v spominu umor, ki ga je izvršil pred meseci dunajski novinar Oskar Pöfll nad stannovskim tovaršem Brunom Wolfom, ker ga je ta javno ožigosal kot človeka, ki se daje podkupovati in prakticira novinarja nevedne metode. Po predmetnih razpravi pred dunajsko poroto je bil Pöfll sedaj oproščen, ker so zdravniški izvedenci izjavili, da je kravo dejanje izvršil v zmešanosti.

Trajekt v viharju

Trajekt »Deutschland«, ki prevaža vlake med Nemčijo in Švedsko, je izgubil te dni dno močnega viharja pravo smer in je nasel 6 km od Trelleborga. Klical je brezlično na pomoč, a rešilni parnik ga ni mogel izveči iz kritičnega položaja. Šele drugega dne, ko je morje naraslo, se je »Deutschland« sam rešil, navzlic veliki luknji v svojem trupu. Na njem je bilo 11 vagonov in 70 mož posadke.

Draguljar kupuje dragocenosti, ki so jih ukradli njemu samemu

Nemški listi poročajo o sledeči nenavadni kupčiji:

Pred kratkim so vlomili tatovi v trgovino hamburškega draguljarja Wempeja in odnesli za 50.000 mark dragocenosti. Tvrdba je nato razglasila, da je pripravljena tatovom te dragocenosti odkupiti. In res so tatovi to ponudbo sprejeli. Draguljarju so telefonično sporočili, da naj prinese denar ob določeni uri v mestni vrt. Sel je tja in dva možakarja sta mu za dogovorjeno vsoto izročila ukradene predmete.

Radio

Izveček iz programov

LJUBLJANA (577 m 4 kw). ZAGREB (309 m 0,7 kw). PRAGA (349 m 5 kw). BRNO (441 m 3 kw). VARŠAVA (1111 m 10 kw). BERLIN (484 m 4 kw). FRANKFURT (428 m 4 kw). LANGENBERG (469 m 20 kw). STUTTGART (380 kw 4 kw). DUNAJ (517 m 15 kw). LONDON (Davenport 1604 m 25 kw). RIM (448 m 12 kw). BUDIMPEŠTA (558 m 20 kw). STOCKHOLM (Motala 1390 m 30 kw).

Referenčni čas urasja

LJUBLJANA: Zaradi snajenja strojev program izostane. — ZAGREB 13.15: Reprodukcijska glasba. — 17.30: Poljuden popoldanski koncert. — 20.35: Koncert italijanske komorne glasbe. — 22: Lahka večerna glasba. — PRAGA 19: Koncert lahke glasbe. — 20: Odlomki iz starejših francoskih oper. — 21.40: Paganini: Koncert v D-duru. — BRNO 17.35: Pevski koncert. — 19: Koncert godbe na pihala. — 20: Veseloliga. — 21: Koncert ruske glasbe. — VARŠAVA 17.55: Poljuden koncert francoske glasbe. — 20.30: Komorni koncert. — 22.30: Lahka glasba. — DUNAJ 11: Koncert kvarteta. — 16: Popoldanski koncert orkestra. — 20.05: Recitacijski večer. — 21.05: Dramski večer in koncert lahke glasbe. — BERLIN 20: Zabaven večer. — 21: Orkestralni koncert. — FRANKFURT 16.35: Popoldanski koncert. — 20.15: Zabaven dramski večer. — LANGENBERG 16.20: Prenos mladinskega koncerta iz Düsseldorfa. — 17.45: Večerni koncert. — 20: Orkestralni koncert. — Lahka glasba. — STUTTGART 16.35: Koncert iz Frankfurt. — 19.15: Koncert orkestra in solistov. — 20: Mešan večer. — 21: Klavirski koncert. TOULOUSE 21.30: Glasbeni in recitacijski večer. — 22: Koncert orkestra in solistov. — Lahka glasba. — BUDIMPEŠTA 9.15: Dopoldanski koncert. — 17.35: Koncert orkestra kraljeve opere. — 20.10: Orkestralni koncert postnih uslužbenec. — 21.45: Ciganska godba. — LONDON 19.45: Beethovneve komorne skladbe. — 22.35: Klavirski koncert. — RIM 17.30: Vokalen in instrumentalni koncert. — 20.45: Simfonični koncert. — STOCKHOLM 18.30: Koncert lahke glasbe. — 20.10: Simfonični koncert Beethovnovih skladb.

Kupite »Zvezdanko«

Smrt znamenitega francoskega bakteriologa

V Parizu je prošli teden umrl slovit pariski profesor Fernand Vidal, in-
fektioz, ki je bil znan daleč čez meje
sv. je domovine.

S pokojnikom je legel v grob eden najodličnejših predstavnikov francoske medicinske šole. Največje zasluge si je stekel v področju bakteriologije.

Pripomogel je v glavnem do spoznanja tifusa na podlagi krvne analize. Skupno s profesorjem Gruberjem je usil praktična načela spoznavanja tifusnega obolenja v glavi in trebuhu. Njegova diagnoza je medicini pomagala daleč naprej.

Profesor Vidal se je bavil zelo mnogo tudi z boleznimi jeter in krvi sploh. Dokazal je, da hrana, ki obstoji iz gotovih živil, močno vpliva na pomnožitev belih krvnih teles pri bolnikih, ki trpe na jetrih. Ta dokaz je prinesel v medicinsko vedo izhodišče za celo serijo interesantnih praktičnih poskusov in je dal pobudo za mnogo zdravniških razprav bakteriološkega značaja.

Serodiagnostika je Vidalovo življensko delo. Vidalova reakcija je znana vsakemu modernemu zdravniku. Ko je do dobra proučil trebušni tifus, se mu je posrečilo postaviti točno karakteristiko Ebertovega bacila, ki se loči od drugih črevesnih bacilov.

Prof. Vidala ime je bilo tako znano po svetu, da so večšega zdravnika klicali čestokrat k bolniškim posteljam državnikov in kraljev. Krog njega so se zbrali najboljši specialisti. Umrl je v starosti 67 let.

Z mrtvecem skozi pod

V Lorcamu na Španskem se je pri-
merila res nenavadna neizgoda. Neka deklica je umrla in vsa sosesčina se je zbrala prvo noč okoli njene krste. Bilo je kakšnih 50 — 60 oseb. Mrtvaška soba je bila v višjem nadstropju, pod ni prenesel teže toliko ljudi in se je udril. Vse skupaj je padlo s krsto vred v globino. Ker je luč ugasnila, je nastala nepopisna zmešnjava. Precej dolgo je trajalo, da so prihiteli ponesrečencem na pomoč. 40 oseb je bilo večinoma lažje ranjenih.

Novi izumi iz fizikalnega področja

Fizikalni in optični zavod londonskega Imperial Collegea je priredil svojo vsak-letno razstavo, ki kaže najnovejše izume v fizikalnem področju. Poleg novih modelov za znanstvene zavode vzbujajo posebno pozornost predmeti, ki jih je poslalo kakšnih 80 tvevk. Tu vidiš n. pr. kalorimeter za plin, ki za beležuje število toplotnih enot v ku-
bičnem metru porabljenega plina; dalje zanimiv aparat, ki meri množino škodljivih primesi v zraku in sploh njegovo sestavo. Odlično mesto zavemajo seveda brezžični sprejemniki in oddajniki, zlasti takšni, ki so namenjeni zračni plovbi. Zanimiv je model aparata, ki kaže letalom na brezžični osnovi pravo smer. Neki merilni aparat omogoča obratovodji električnih podjetij, da razbere vsak hip v svoji pisarni količino električne energije, ki je v obratu na razpolago. Sila občutljivi merilci nadzorujejo delovanje vremenoslovnih in astronomskih instrumentov. Del razstave kaže selenske in fotoelektrične stanice, kakršne uporabljajo danes za govoreče filme. Isto tako važni so aparati za preizkušanje odmevnega pojava, za merjenje temperaturnih plamenov in za grafično podajanje človeškega glasu. Precizijska mehanika pa je ustvarila tudi časomer, ki registrira časovne dele do ene tisočinke sekunde.

Londonska zdravnika brata Smith,

znana specialista za rak, o katerih smo te dni poročali, da sta izvršila samomor.

Triumfalen povratek pogumne letalke

Lady Bailey je pristala te dni po posrečenem poletu iz Londona v Kapsko mesto in nazaj na letališču v Croydonu. Doživela je triumfalen sprejem. Na sliki jo vidimo med obema svojima hčerkami.

ZA 100000 DIN JE ZAVAROVAN VSAK JUTROV NAROČNIK ZA PRIMER SMRTNE NEZGODE

Tristan Bernard:

Oportunist

Hubert Rigaudel je bil visok in precej rejen. Njegov obraz pa je bil suh, njegov nos zakriviljen, njegovi brki rdeči in drzno navzgor zavilani.

Takšen je bil vsaj pred tridesetimi leti, ko je kot trgovski potnik s perilom vzel za ženo Lavro Thaumata, hčer trgovca z železino v rue Vieille du Temple. Lavra je bila plavalasa, bohotna lepota s praviimi smejočimi se potezami.

Hubert je sestavil na teden dni pre-
računano ženitovanjsko potovanje. V mestih Montargis, Revers, Moulins, Bourges, Orleans, Etampes bosta počivala, na kar se bosta vrnila v Pariz. Pisal je na hotele v teh mestih, da bi si zagotovil prostornejšo sobo nego običajno ter je zaključil pisma z upanjem, da mu bodo dali to sobo po običajni ceni.

Svojim odjemalcem je naznanil točno dan in uro, kdaj bo v njihovih mestih. Rad bi jim, je pisal, predstavil svojo ženo. To bo njegovo ženo gotovo veselilo, saj ji tako ne bo treba ob lepem vremenu po parkih v deževju pa po muzejih čakati nanj. In odjemalci, ki jim

bo ta pažnja gotovo laskala, bodo pač naročili kaj več.

Tako je bil celo na svojem ženitovanjskem potovanju dovolj zaposlen. Nekoč, bila je nedelja — trgovine so bile zaprte — je bil Hubert prisiljen svoji mladi ženi predlagati nekaj nenavadnega: dvournno vožnjo v odprtem vozu v okolico Moulinsa. Strinjala sta se, da je bila vožnja lepa, čeprav je imel voz slaba peresa in čeprav je kočijaz preveč besedičil. Staro kapelo, ki sta jo obiskala, sta imela za najzanimivejši spomenik na svetu. Ko sta se vrnila v Pariz, je pripovedoval Lavro svoji materi o ženitovanjskem potovanju. Gospa Thaumata si je bila na lasnem, da je bil to zelo skromen užitek, toda Hubert Rigaudel je predvsem mož dela.

Po smrti gospoda Thaumata se je preselila njegova vdova k novoporočencema. Hubert Rigaudel ni več potoval. Kupil si je trgovino s perilom v rue de Turenne in istočasno majhno hišico, ki so jo imenovali za vilo, ker je stala zunaj v Pré Saint Gervaisu. Njeno na široko cesto obrnjeno pročelje je bilo iz prilega peščena. Sicer pa razgled na cesto ni bil vabljiv. Zato so bili raje na dvorišču, kjer so štirje združeni majhni vrtovi delali vtis oaze. Kljub

prirojeni lastnosti zakoncev Rigaudel in gospe Thaumate, imeti za prijetno ono, kar nudi materialne prednosti, so prišli že po prvem poletju do prepričanja, da hišica v Pré Saint Gervaisu nikakor ni prijetno poletno bivališče. Dve sosedni žena nekega strojarja in ljubica nekega sprevoznika cestne železnice, sta jim grenili življenje na vse mogoče načine. Po srečnem naključju je mogel Rigaudel spraviti svojo rodbino v Vichy. Rigaudel je vzel v najem prazno trgovino na živahni ulici. Zdelo se je, kakor da bi Hubert, Lavra in gospa Thaumata čakali samo na to prilogo, da morejo soglasno izjaviti, da je Vichy letovišče njihovih sanj. Skozil dolgo leta so živeli odslej od 1. julija do 15. septembra v Vichy. Gospod Rigaudel je mogel kot trgovec stopiti v direktno zvezo z ravnateljem kazina. Gospa Thaumata in Rigaudelova sta zato pridno posejali gledišče. Toda ta strast je delovala vsako leto samo v času poletnih mesecev, pozimi pa je zapala ter se je zbudila le, če sta slučajno dobili prosto vstopnico.

To življenje s svojimi srečnimi rednimi spremembami je trajalo štirinast let do časa, ko je pljučnica iztrgala gospo Thaumatovo iz ljubini njenih otrok

Taščina smrt je zelo potrla Huberta. Ne bi je bil rad pokopal v malem pokrajinskem mestecu, kamor so prepeljali zemeljske ostanke gospoda Thaumata. Pogreb v Parizu res ni poceni, vendar bi stal na vsak način manj in Lavra bi mogla tupatam obiskati materin grob.

Že pri prvem poizvedovanju je moral gospod Rigaudel ugotoviti, da je prostor na pokopališču silno drag in da je na razpolago le omejeno število grobov.

Tako se je domislil, da bi mogel med grobovi najti kakega svojega dolžnika, kateremu bi za prostor v grobnici velikodušno črtal še neporavnani dolg. Neizmerno zadovoljen se je vrnil domov in sporočil Lavri, da bo njena mati nočevala v grobnici Bourgatierovih na pokopališču Père Lachaise.

Lavra se je pričela jokati.

— Jaz torej ne bom pri materi, ko bom umrla ...

— Kaj misliš s tem? Zasigural sem si tri mesta. Mi se ne bomo nikdar ločili ... Je rekel in jo nežno objel.

— Lahko bi dobil tam še eno ali dveje mest, ako bi bilo treba zasigurati si dobrega odjemalca!

Dopisi

LETUS. Gospa Frančiška Bizjak, posestnica v Paški vasi, je naklonila 100 Din za siromašne soljare tukajšnje šole namesto cvetja na grob blagopokojne gospe Alojzije Polonikove iz Letusa. Za veličastni dar se iskreno zahvaljuje imenom otrok šolski upravitelj.

CERKNICA. Sportni klub «Sivnica» pridelal dne 12. februarja svojo vsakoletno pustno veselico v dvorani cerkniškega sokolskega društva. Spored prireditve bo ustrezal povsem veselju pustnega dneva. Vabi se vse sportu naklonjeno občinstvo. Okoliška društva se naprošajo, naj na ta dan ne priredijo svojih prireditev.

ORMOŽ. Gospa Marija Gomzičeva v Ormožu je nakazala za Ciril - Metodovo družbo v počastitev spomina umrle biserke Danice 100 Din. 127 Din pa je nakazala Ciril - Metodovim podružnicam v Ormožu kot prebitke Miklavžvega večera, ki je bil prirejen za ormoško dečo.

Naši onstran granic Italijanske ljudske šole v starih kuhinjah, svinjarih in brlogih

Mitinski «Corriere della Sera» je pisal pred tedni, ko se ni bil fašistični list ter je hotel izkazati govorniki svobodo, članke o ljudskem šolstvu v Italiji. Vzkliknil je: ljudsko šolstvo je najpomembnejše poglavje v vsakomernem državnem proračunu! Vse ostaja pri starem, bedni pokopali ljudske šole se ne bo nikdar popravilo, ker na najvišjih mestih ni nobenega pravega smisla za ljudsko šolstvo. Neboj je vasi in se celo večjih krajev, kjer ni šolskih zgradb in kjer je ljudsko šolstvo učitelj pravi mučenik. Za šolo služijo čisto zapuščen prostori kraj vasi, kaka stara razbita kuhinja v razpadajočem posklopu, svinjar, v katerem se smrdi po nesprih židovskih prebivalcih, ali kaka zaduba šola, za katere označbo je najboljši izraz: brlog. Šolske opravke, ki bi zaščitile to ime.

Srečno je za šolo in učitelje v kakem goratem kotu Vas stoji v strmini. Ob skalah so zgrajene borme hiše kot lastniške gnezda. Po vseh poteh stopnice Nesnaga in smrad povzroči. Koče brez stropov, vso vodo zlivajo po poteh in razni odpadki leže povsodi. Kje je šolsko posklopje? Učitelj, ki prihaja, poslan v kraj, gleda okoli sebe in slednji vpraša: kje je šola? Pokažite mi na prav nič vabljivo posklopje in v stari kuhinji v njegovem ozadju, v temnem prostoru se nahaja ljudska šola. Kakšno lopotal! Po tleh razbita opeka, samo eno okno, vrata se ne zapirajo. Nič šoli podobnega v celotnem brlogu! Klopki polomljene. Učna miza je prinesla s seboj želedec in stanovanje hude imeti. Pa bodi od hiše do hiše, proti in modeluje Danes kosi tukaj, jutri tam, brana čisto neustojna. Stanovanje! Tam v oni kleti bo še najboljša. Prostor je toliko, da se ena oseba še lahko obrača v njej. Okno na pol slepo, vrata brez ključavnice in ključke. Po tleh razbita opeka. Peči nobene: Pa tudi v šoli je ni. V šolski prostor prinesejo lopatice žerjavice in jo vržejo v nekaj zaboj. To je kurjava v italijanski ljudski šoli. Okno je samo eno. Ako je zaprto, obolijo otroci in učitelj. Z glavobolom se vračajo domov in če le morejo, se odtegnajo šoli, ker je bivanje v takih prostorih grozno in skrajno nezdravo.

Tako je tudi obdrevanje med učiteljem ali učiteljico in šolskimi otroki. Italijanska narečja se zelo razlikujejo in ljudje in severnjaki se razumeta med seboj le poton književnega jezika. Učitelj se mora šole naučiti narečja, da lahko prične s šolskim poukom. Pod prejšnjimi režimi se je gledalo na to, da se je pri nameščanju učiteljskega in uradništva uveljavila potreba znanja narečja. Ob potresi v Mesini je govoril italijanski kralj s prazdetim prebivalstvom poton točnega, kar se je takrat v evropskem časopisu mnogo komentiralo. Krizi in težave so z narečji že za rojene Italijane, kaj pa šole za one učitelje in učiteljice, ki jih pošiljajo v Italijo iz Primorja!

Italijanski učitelji v južniški kraji poročajo svojim v Italiji lahko samo ugodne vesti, ker imajo gre dobro, ker prebivajo v čednih slovenskih vseh, imajo lepo šolo in dostojna stanovanja. Kam pa so namestiti slovenske učitelje in učiteljice? Na otroke so jih poslali med zločince in sicilske mafije pa po stranskih, zapuščenih vseh so jih porazdelili, da se tam mučijo s svojim vzvišenim poklicem, za katerega ni pri fašizmu nobenega pedagoškega smisla. Po mestih in večjih krajih se izrablja ljudska šola v fašistične strankarske namene, po deželi v strankarskih šolah je skrajno zanemarjena in take ostale šolske poton povsodi na nič. Ljudsko šolstvo je tudi že v sedmem letu slavne fašistične vlade škandalozna postavka v državnem proračunu kulturne Italije. Kulturne je oziroma pri katerem se izdelujejo izobrazba v vseh slovenskih šolah.

Rad razširjenja vladnega načelnika. Dva uradnika škodljivih plavžev sta sbežala lani 19. septembra pred nalivom v neki železniški vasi. Tam sta zagledala še svež napis, žaljiv za Mussolinija. Osumljeni so bili takoj delovci Želj. Tomažič in Krašna Pri Zorcu so izvršili očitni preiskavo in našli so med drugimi reči tudi neke pesmi proti Italiji, kakor so jih pisali avstrijski vojaki na fronti. Vsi trije so bili aretirani. Pri razpravi v Trstu je izjavil, da je povsem nedolžen in da je on s šolskim novinarjem prebil čas prvega naliva pod železniškim vozom. Tudi ni imel ne on in ne njegov tovariš s seboj mavca. Kako bi bili šoli napravili napisa z mavcem? V preiskavi je Zorč priznal, da je on napisal tisto žaljenje za Mussolinija. Predsednik ga je vprašal, zakaj nisi taš, ko je v preiskavi priznal dejanje? Zorč je odgovoril, da je storil to samo radi šole, da ni bil tepen. Treba namreč vedeti, da v preiskovalnih zaporih Slovence neusmišljeno prenapeljo, ako ne priznajo takoj vsega, begar jih dobijo! Obsojen je bil Zorč na eno leto in dva meseca zapora ter na globo tisoč lir. Tomažič in Krašna sta bila oproščena.

«Zlata bliska» je dala v Hlarski Bistrici in okolici po fašističnih poročilih za lansko leto zelo dober uspeh klub sicer neugodni letini. V Trnovem so otvorili nove prostore doma kmetovalcev in osrednji sedež kmetičkih združenj. Na po razdelitvi v fašističnem domu v Hlarski Bistrici premiti kmetom, ki so se združevali v označeni «bliski». Prvo premijo tisoč lir in dišomno le zaročil reški prefekt Vivario Italijanske kmetovalce Dal Barco Narciso, ki je prišel na mejo iz province Vicenza, in sicer v imenu samega Ducca. Stevilo obdarovanih domaćinov je precejšnje. Govorniki so vsopred kmetovalce, da naj delajo vedno bolj pridno, kjerkoli treba slobodni teren, se mora to zgoditi, tako da bo vsa obsejna pokrajina kar se da

plodovita. Dr. Petrocic je rekel, da bo kmeti živno kmetovanje prineslo tako gospodarsko prosperitavo, o kateri smo nikdar niti sanjali. Prav lepo svenilo fašistična poročila o povzdigu kmetijske gospodarstva ob meji, ali za povzdig se skriva krst namena: slovenski kmet delaj in paraj, ko bo storil svojo dolžnost, bo živjal sad svojega truda italijanski naseljenec.

P. V Trst oddajajo okoliščinski kmetje mleko po 60 do 70 stotink liter, tržaški konsument pa kupuje slabše mleko po 1.50 do 1.60 lir za liter. Pravilno bi bilo, da bi dobil živinorejec za mleko eno lito, tržaški konsument bi plačal pa za liter 1.40 lir. Sedaj je razlika prevelika, ker znaša nad sto odstotkov, po drugih velikih mestih znaša le 35 do 40 odstotkov. Nesmiselno je ob teh razmerah oddajati pristno mleko, ko pa dobi živinorejec s pomočjo posrednika 60 stotink samo za maslo in mu ostane vse posneto mleko doma. Preskrba Trsta s mlekom bo težka, ako se pri ustanovitvi centrale ne pride do zagotovitve zadostnega plačevanja mleka živinorejcu. Sedanje tržaško posredovanje med kmetom in konsumentom je preveč v ogroženo škodo.

P. Pretep v Gotni vasi. Minuli četrtek so praznovali gotenski Antonij svoj god ter se zbrali s svojimi prijatelji pri g. Matku. Starejši Tonec, družinski oče, se ali zgodaj spat, dočim je mladina še ostala. Ko se je tudi ta vračala domov, je nastal med temi fanti pretep, ki se je končal s tem, da so bili vsi trije deležni precejšnjih poškodb. Proti pretepačem je uvedeno kazensko postopanje.

K. S Koroškega. Orodničarski deželni odbor je sklenil, da nastavi za hrvaške manjšinske šole posebnega deželnega šolskega nadzornika. V Avstriji vidimo jako različno ravnanje s na-

rodni manjšinski. Prvotno na Orodničarstvom imajo svoje manjšinske šole in svojega šolskega nadzornika. Tudi za madžarsko manjšino je dobro postrojeno in lansko leto so za njo na Dunaju nastanili lepe nove knjige v njeni materinščini seveda. Na Koroškem ni nobene dobre šole ali akovenske manjšine. Ni šol, ni knjiž, ni učiteljev. Vse je pomaklo in nadzorniki so seveda sami Nemci, ki knajo naloge, preprečiti vsako stremenje po slovenski šoli med našim ljudstvom. — Celovec ima dogovor 9.140.000 S. Uradnikov ima 310, upokojenec 156, delavcev 300. Proračun je bil sprejet na Silvestrovo. Za kritje izdatkov se sviša zemljiški davek od 200 na 300 odstotkov, enako najeminski davek. Od radio-anten bo treba plačati davka 5 S.

+

V globoki žalosti sporočamo, da je naš srčno ljubljni soprog, oče, sin, brat, svak, gospod

Adolf Sattler

čevljarški mojster in posestnik,

po kratki mučni bolezni danes ob pol 11. uri v 45. letu starosti preminul.

Pogreb pokojnika se vrši v hiše žalosni Vodmat 41 v sredo ob pol 3. popoldne na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 21. januarja 1929.

ZALUJOČI OSTALI

Ne kupujte popreje

Opel avtomobila

dokler niste videli

MODEL 1929

8/40 P S — 6 CILINDROV

katerega s lahko ogledate na razstav

»VERANDA HOTEL UNION

20. do 23. JANUARJA

NIZKA NABAVNA CENA — KRASNA OBLIKA — NAJDOVRSENEJŠI STROJ — MALA POTROŠNJA BENCINA

Prospekte pošilja brezplačno

JOS. ZIDAR, LJUBLJANA

Dunajska cesta 31

Nov 4/16 P. S. štirisedežni Opel oseb 6 100 km

Perje

kokošje, purje, gosje, naravno in strojem čiščeno dobavlja v vsaki množini

E. VAJDA, Čakovec (Medjimurje)

Telefon 50, 3, 60.

+

Moja pogrebna sveto Občina Ljubljana

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom in znancem, da je naš iskrenoljubljni oče, stari oče, brat, svak in stric, gospod

Maks Kremžar

strojevodja drž. šol.

danes, 21. t. m., ob 8. uri zjutraj bogavudno preminul.

Pogreb bo v sredo, dne 23. januarja 1929 ob pol 8. uri pop. na mrtvašnice splošne bolnice na pokopališču k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 21. januarja 1929.

ZALUJOČI OSTALI

+

Moja pogrebna sveto Občina Ljubljana

V neizmerni žalosti sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš srčnooljubljni soprog, oče, sin, brat, stric in svak, gospod

Anton Zupan

prlv. uradnik

danes, 21. t. m., ob 10. uri dop. po kratki, mučni bolezni, previden s tolažil svete vere, v starosti 34 let, bogavudno preminul.

Pogreb bo v sredo, dne 23. januarja 1929 ob 2. uri pop. iz mrtvašnice splošne bolnice na pokopališču k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 21. januarja 1929.

ZALUJOČI OSTALI

Tovarna lesnih izdelkov išče poslovdjo

ki je povsem siguren v delu s stroji in v politiranju. Pismene ponudbe s navedbo dosedanjega službovanja in zahtevo plače pod Veržiran delavec na Aloma Company, Ljubljana, Aleksandrova 2.

Za jugoslovanski patent št. 3500 od 1. marca 1925 na:

»POSTOPEK ZA IZDELAVO POROZNEGA GRADBENEGA MATERIJALA«
(»Verfahren zur Herstellung von porösen Baumaterialien«) se iščejo kupci ali odjemalci licenc.

Cenl. ponudbe na: Ing. Milan Šuklje, Ljubljana, Beethovnova ul. 2. 1698-a

Izredna prilika

Frizorski salon za dame in gospode v Zagrobu prodam radi odpotovanja v inozemstvo.

Privratno urejen, s elektriko in vodo, vodom, vlastni zgradbi; najprometnejša točka mesta Zagreba. Mesečni promet od 18—24 tisoč dinarjev.

Cena z vsem inventarjem, parfumerijo, perilom in zgradbo

samo 135 tisoč dinarjev.

Samo resnomu reflektantu se dajo informacije in odgovori. — Ponudbe na: »Jugoslovenskega Rudolfa Mosse d. d., Zagreb, Zrinjski trg 20« — pod »Izvanredna prilika«, »Sigurna eksistenca«, 1692-a

Telefon 147-06

Popravila vseh pisarniških strojev.

IVAN LEONAT, Maribor

Specijalist za pisarniške stroje

Vetrinska ul. 30.

Kuhano maslo na veliko in malo, rozine, moko in vso špecerijo za Božič kupiš najbolje pri trvdri Iv. Kraji, Ljubljana

Stari trg 30.

Aloja Zrta, poslovdja in trvdra A. Ippen, tvornica za gradbo mostov in strojev v Kraljevem gradu, Čehoslovaška, lastniki odobrenega jugoslovanskega patenta št. 4136

Postupak i mašina za izradu rogoval, koji služe za spajanje drveta

Šole prodati in patent ali deti licencu istega

Informacije daje dr. Jenko Olop, Beograd, Kralja Milana 48.

Razpis o licitaciji.

Podpisani krajevni šolski odbor razpisuje tajno ofertno licitacijo za zgradbo pri šoli v Zg. Poljskavi. Načrti in pogoji so na vpogled v pisarni krajevnega šolskega odbora.

Pravilno kolkovane ponudbe z označbo »Oferta« naj se pošljejo najkasneje do 24. febr. 1929.

Krajevni šolski odbor Zg. Poljskava, 20. januarja 1929.

Uranjek, načelnik.

1741-a

1739 a

+

Potrti neizmerne žalosti naznanjamo, da je naš soprog, oče, stric, tast, stari oče in svak, gospod

Fran Šerko

veleposestnik, veletrgovec in bivši župan v Cerknici

umrl v 77. letu svoje dobe.

Pokojnika smo pokopali v ponedeljek, 21. januarja, ob 4. uri popoldne na pokopališču Sv. Janeza v Cerknici.

Blag mu bodi spomin!

Zalujoči ostali:

Zofija, žena. — Dr. Alfred, dr. Milan in dr. Edvard, sinovi. — Julija roj. Krajc, Angela roj. Zorc, Dana roj. Premrou, Anica roj. Zupan, sinahe, vnuki in vnukinje ter vsi ostali sorodniki.

Cerknica, 20. januarja 1929.

Michel Zévaco:

V krempljih inkvizicije

Zgodovinski roman.

»Mučiti ga je dal?... Svojega sina?... To se je upal!...«

»Da, vitez! Oh, mislite si ta strašni prizori!... Predstavite si temno celico z debelimi zidovi, ki jih noben krik ne prodre, razsvetljeno s smolnatimi, kadečimi se plamenicami... Na mučnem odru leži privezana žrtev. Zraven nje stoji krvnik in mirno greje svoja železa ter si pripravljajo orodje. Onkraj odra pa sedi kralj, edina priča, sodnik in rabelj v eni osebi... In med tem, ko se udi lomijo pod udarci kladi in v meso cvrči v prijetnem žarečih klešč, se brezvestni oče sklanja k drgečočim žrtvi ter ponavlja z glasom, v katerem ni ničesar človeškega več:

»Govori!... Priznaj žel!... Govori, sinko!...«

In predstavite si žrtev, kako si v krču smrtnega boja odgrizne kos jezika ter ga obenem s svojim zaničevanjem pljune očetu v obraz, kakor bi mu hotela reči:

»Ne bom govoril, ne!«

Oče, morda premagani po tem nadčloveškem pogumu, si naposled obrne s krvjo opljuvani obraz in mahne rablju, naj prebota... Vidite, vitez, take stvari so se godile v prestolonasledniški celici.

»Smrti mi božje, to je strašna istorija!... Odkod pa imate vse te podrobnosti?«

33

Kakor da ni šel njegovega vprašanja, je Cervantes nadaljeval: »Razglasili so, da je kralj pomislil obtoženca in mu izpremenil kazen v dosmrtno ječo. In čez nekaj dni, julija meseca leta 1568., se je raznesla vest, da je infant umrl. Poudarjali so, da je živel nesrečni princ zelo nerodno, da je jedel oblo sadja in drugih stvari, ki so škodile njegovemu zdravju, da je pil na tešče preveč mrzle vode ter spal razodet in da je vse to izpodkopalo njegovo življenjsko moč ter zakrivilo, da je moral prezgodaj umreti.«

»Kaj pa kraljica? Ali so njej prizanesli?«

»Na Španskem se nihče ne dotakne kraljice... Niti lasu ji niso skrivili na glavi... Toda dva meseca po infantovi smrti je umrla tudi ona... baje za posledicami poroka...«

»Ta sočnost je bogme prepričevalna!« je rekel vitez in dodal nato brez prehoda: »Ste li opazili, gospod pesnik, da je časih molk zgovornejši od besed?«

Tako govoreč je z očmi pokazal na kavalirje, ki so pravkar še hrumeli in razgrajali.

»Ti vrli junaki so nekam naglo utihli!« je pritrdil Cervantes.

»Pst!« je šepnil Pardaillan. »Tu se pripravljajo nekaj, kar že od daleč diši po zasedi.«

Med tem, ko je Cervantes pripovedoval Pardaillanu zgodbo infanta Carlosa, je človek, ki je čepel med palmama, kradoma smuknil in glasnemu omizju. Rekel je pivcem nekaj besed ter jim pokazal predmet, ki ga je držal v roki.

Še tisti mah so se pivci priklonili z izrazom spoštovanja in neme groze.

Neznane jim je bil z zamolkim, ukazujočim glasom dati povelja; ob vsaki njegovi besedi so pokorno kimali z glavami...

Samo dva sta se boječe upirala. Toda prišlec se je preteče vzravnal in pokazal s prstom proti nebu; to je zadoščalo, da sta sklonila glavi kakor njeni tovariši.

Ne da bi se delj menil zanje, je neznanec ustavil strežajko, ki je prišla mimo njega, ter ji šepnil nekaj na uho. Ubožica se je naklonila z istim izrazom groze in spoštovanja, stekla v hišo in se vrnila s svežnjem vrvic, ki ga je molče položila na mizo. Nato je izginila z naglico, ki je zgornjo pričalo o njenem strahu.

Tujec je zdaj mirno sedel k vratom, kakor bi čakal ugodnega trenutka. Tesnoba, zlovesča tišina je zavladala po pravkar še tako živahnem predvorju.

Zaljubljenca, vsa zaverovana drug v drugega, sta bila edina, ki nista ničesar opazila. Njiju razgovor je bil menda končan; vstala sta in hotela oditi, mirno, kakor sta bila prišla.

In tedajci, ko sta bila že tik pri vratih, je stopil pred njiju skrivnostni prišlec ter iztegnil roko.

»V imenu Svetega oficija si moja jetnika!« je z mrko slovesnostjo napovedal devojki.

Njen ljubimec je pri teh besedah po bliskovo odrinil drago. Ker je videl pred seboj samo enega človeka in še tega brez orožja, ni hotel izdati meča, naskočil ga je z golo pestjo, zanašaje se na moč svojih mišic.

A tisti trenutek mu je že mrgolelo med nogami; nekdo je ujel njegovo dvignjeno desnico v zanko in jo surovo potegnil nazaj. Drugi mu je iztrgal meč, preden ga je utegnil izdati. Sekunda še ni minila, ko je bil zvezan od glave do nog, da se ni mogel ganiti. Le stresal se je in zvijal, peneč se od onemogle besnosti, ter s hripavim glasom rjovel:

»Lopovi!... Oh, podli strahopetci!...«

Naročila in vse dopise, ličote se malih oglasov, se pošilja na Oglasni oddelk Jutra, Ljubljana, Prešernova 4. Tel. št. 2492

Mali oglasi, ki služijo v poročevalnih in socialnih namene obkroževanja, vabijo beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.-. Pristojbina za šifro Din 3.-

Ure pristojbine je uporabljen za naročilo, se ne oglasijo na prejšnjem številu računa pošilja hrabro Ljubljana, št. 11812

Mali oglasi

Za pošiljanje ponudb in dajanje naslovov je plačati posebno pristojbino Din 2.—. Za naslove kličite telef. št. 3492, 2492 ter ekspozituro v Šiški telef. št. 3203.

Službe dob

Dekilco

14-18letno, najraje drobovsko, starejšo 19 let in v pomoč gospodinj. Ponudbe na oglasni oddelk Jutra, pod šifro Din 1461

Učena

starejša 14 let, zdravga, močnega, ki je dobila 3 razrede meščanske šole, ali vsaj osemrazredno osnovno šolo s dobim uspehom sprejme takoj v trgovino manufaktur in galanterije Vinske Savnik, Radovljica 1451

Kontoristinja

ki obvlada popolnoma arhivsko, računalniško, knjigovodno, sprejme takoj v stalno službo v podjetju v Kranju. Ponudbe na oglasni oddelk Jutra, pod šifro »Kranj« 1448

Trg. učena

močnega in inteligentnega, ki je bil rojen, sprejme trdno, Peter Setina, Radovljica, trg. s mešan blagom. 1354

Vajenca

na mizarstvo obli sprejme takoj. Oglasiti se je na Mesnem trgu št. 18/1 1547

Poslovodja

samoškega, večšega slovenskega, srbohrvatskega jezika in strojeplave, sprejme Ponudbe na oglasni oddelk Jutra, pod šifro »1929« 1580

Bojše dekle

ki zna kuhati in vse bitna dela opravljati, sprejme takoj v stalno službo v podjetju v Kranju. Ponudbe na oglasni oddelk Jutra, pod šifro »Kranj« 1509

Vzgojiteljica

sprejme na šestletnem fantu. Zahteva: slovenski in nemški. Ponudbe z navedbo doseganja službovanja, je nasloviti pod šifro »Kotlar« na Aloma Company, sponočna družba v Ljubljani, Aleksandrova 2. 1615

Kotlarje

za izdelavo rezervarjev in popravilo parnih kotlov, sprejme takoj v stalno službo. Pismene ponudbe z navedbo doseganja službovanja, je nasloviti pod šifro »Kotlar« na Aloma Company, sponočna družba v Ljubljani, Aleksandrova 2. 1615

Ruščino

konverzacija, pivo, literaturo in zgodovino po najmodernejši metodi »Berlitz« predava izvirni inštruktor (akademik), z garancijo popolnega uspeha, tekem 3 mesecev. Ponudbe na oglasni oddelk Jutra, pod šifro »Berlitz« 1524

Nemščino

ponudjem po najboljši metodi. Salendrova ulica 4/II (blizu Konservatorija). 1612

Prodajalka

moj stroke ali za blagajničarico išče službo z dobrih prihodov. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 1439

Trgovski pomočnik

mešane stroke, posebno dober manufakturist, s triletno prakso, brez službe od 1. decembra. Išli službo do vojašnice (mesec aprila). Nastopi takoj. Členje ponudbe na oglasni oddelk Jutra, pod šifro »Dobra« 1616

Natakarice servitke

In sobarico

z kavboji sprejme takoj hotel Mariborski dvor, Maribor. 1576

Zanesljiv šofer

trezen, ki je tudi zmoten kot pomočnik pisarniškega delavca, sprejme takoj v stalno službo v podjetju v Kranju. Ponudbe na oglasni oddelk Jutra, pod šifro »Kranj« 1448

Postrežnik

18leten, česna, Poljanec, sprejme takoj v stalno službo v podjetju v Kranju. Ponudbe na oglasni oddelk Jutra, pod šifro »Kranj« 1448

Drogista

mladega, večšega tudi parafarmacije stroke, sprejme drogeriji, Mr. Ph. F. Weinberger, Zagreb, Ilica št. 6. 1572

Posredovalnica

Ogrine, Miklošičeva cesta 28, potrebuje, več slukinje, kuharice in natakarice. Za odgovor dvidarstvo znamko. 1607

Kuharico

prvovrstno, poteno in eno, ki bi opravljala tudi druga bitna dela, sprejme v dvočlanski družini. Plača dobra. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 1617

Mesar. pomočnika

prekajaleca in izdelovalca raznih klobas, dobrega in trdnega jčena. Ponudbe na oglasni oddelk Jutra, pod šifro »730« 1610

Račun. natakarico

ki zna malo kuhati in polati vsaj 3000 Din kavcije, sprejme takoj kot gospodinjstvo. Event. oddam tudi na račun. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 1614

Kotlarje

za izdelavo rezervarjev in popravilo parnih kotlov, sprejme takoj v stalno službo. Pismene ponudbe z navedbo doseganja službovanja, je nasloviti pod šifro »Kotlar« na Aloma Company, sponočna družba v Ljubljani, Aleksandrova 2. 1615

Ruščino

konverzacija, pivo, literaturo in zgodovino po najmodernejši metodi »Berlitz« predava izvirni inštruktor (akademik), z garancijo popolnega uspeha, tekem 3 mesecev. Ponudbe na oglasni oddelk Jutra, pod šifro »Berlitz« 1524

Nemščino

ponudjem po najboljši metodi. Salendrova ulica 4/II (blizu Konservatorija). 1612

Prodajalka

moj stroke ali za blagajničarico išče službo z dobrih prihodov. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 1439

Trgovski pomočnik

mešane stroke, posebno dober manufakturist, s triletno prakso, brez službe od 1. decembra. Išli službo do vojašnice (mesec aprila). Nastopi takoj. Členje ponudbe na oglasni oddelk Jutra, pod šifro »Dobra« 1616

Kmečko dekle

ki zna dobro kuhati in je vajeno vseh gospodinskih opravil, dobi službo v majhni boljši družini v večjem kraju na delu. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 1577

Nekaj boljših delavk

sprejemajo takoj za teden dni. Naslov pove oglasni oddelk Jutra. 1625

Brivskega pomočnika

dobrega delavca v bubi striženju sprejemem. Nastopi takoj ali po dogovoru. S. Dobaj, Maribor, Gospodarska ulica 38. 1630

Trgovski pomočnik

ki potuje stalno po celi Sloveniji, se lahko priprede v avto, proti dnevni pristojbini 150 Din. Ponudbe na podružnico Jutra v Mariboru pod »Intenzivno naglo potovanje«. 1348

Vinskega potnika

za Maribor in okolice, dobro vpeljanega, s finim nastopom in dobrih referencami iščem. Ponudbe na podružnico Jutra v Mariboru pod »B«. 1265

Potnik

ki potuje stalno po celi Sloveniji, se lahko priprede v avto, proti dnevni pristojbini 150 Din. Ponudbe na podružnico Jutra v Mariboru pod »Intenzivno naglo potovanje«. 1348

Katera plemenita oseba

bi se samila mlade, inteligentne deklice, da bi ji preoblikovala mesto prodajalke ali blagajničarke. Proti umiljeno sre. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 1441

Kontoristinja

inteligentna, s včetno prakso, s snanjem popolne knjigovodstva, vsira na vseh pisarniških opravilih, teli namreč na polju. Oglasiti se je na vsaki strani 10 Din za stroške. 1627

Radotehnik

izkušen, isče tudi elektro-mehanič. kake dela v katerekoli mestu Jugoslavije. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 1583

Majeri ali švalcer

oženjen išče službo. — J. Fidiček, Maribor, Tomšičeva ulica 102. 1632

Mlada ločenka

dobra šivilja, dobra kuharica in gospodinja, išče kjerkoli mesto gospodinjice. Ponudbe na upravo Jutra v Mariboru pod »Ljubitelja otrok«. 1633

Prodajam

Puhasto perje, razpustilam po vsaki strani 5 kg po Din 38 kg — izkorišča orliko. Iščem traja saloga — I. Brovčič, Zagreb, Ilica 82. kmetična štiriinica porja 169

Otroški voziček

dobro ohranjen, poceni prodam. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 1532

Strešno opeko

radi celitve poceni prodam. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 1532

Lesni strokovnjak

z večletno prakso, šoli mesta. Vešč je prevzemanja oddaje in nakupovanja stojičega lesa. Ponudbe na oglasni oddelk Jutra, pod šifro »Meccon« št. 1046. 1380

Pietilja

želi službo. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 1581

Gorenjka

vešč kuhinja. želi službo natakarice ali gospodinjice. Ponudbe na oglasni oddelk Jutra, pod šifro »Gostilne«. 1563

Za natakar. vajenca

želimo nastopiti takoj. Naslov pove oglasni oddelk Jutra. 1567

Želim službo

kot računalnik ali boljši inženir v mestu ali v bližini — Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 1574

Brivski pomočnik

dobro bubi štucer gre bresplačno v službo, kjer je možnost, da se nauči onduditi. Ponudbe na oglasni oddelk Jutra, pod šifro »Brivski pomočnik«. 1608

Samostojen vrtnar

izkušen v vseh kulturah, z dobrih prihodov, želi službo. Reflektira samo na samostojno mesto na kakšni vrtni površini. Ponudbe na oglasni oddelk Jutra, pod šifro »Vrtnar«. 1601

Katera plemenita oseba

bi se samila mlade, inteligentne deklice, da bi ji preoblikovala mesto prodajalke ali blagajničarke. Proti umiljeno sre. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 1441

Kontoristinja

inteligentna, s včetno prakso, s snanjem popolne knjigovodstva, vsira na vseh pisarniških opravilih, teli namreč na polju. Oglasiti se je na vsaki strani 10 Din za stroške. 1627

Radotehnik

izkušen, isče tudi elektro-mehanič. kake dela v katerekoli mestu Jugoslavije. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 1583

Majeri ali švalcer

oženjen išče službo. — J. Fidiček, Maribor, Tomšičeva ulica 102. 1632

Mlada ločenka

dobra šivilja, dobra kuharica in gospodinja, išče kjerkoli mesto gospodinjice. Ponudbe na upravo Jutra v Mariboru pod »Ljubitelja otrok«. 1633

Prodajam

Puhasto perje, razpustilam po vsaki strani 5 kg po Din 38 kg — izkorišča orliko. Iščem traja saloga — I. Brovčič, Zagreb, Ilica 82. kmetična štiriinica porja 169

Otroški voziček

dobro ohranjen, poceni prodam. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 1532

Strešno opeko

radi celitve poceni prodam. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 1532

Motorna vozila

AUTO

kar prodaja ali kupuje naj se obrne na naslov: Karol Camernik, Ljubljana, Dunajska cesta 36 (Jugo Auto, telefon 2236) in v pošto pošlje vsta kakršnega koli avtomobila, ki ga želi kupiti. Pri tem se odločajo se najbolj varujejo interni prodajalci in kupci. 22

Avto hladilnik

vse vrste, strokovno popravila. Gustav Puc, »Plošno klopništvo«, Tržaška cesta. 1545

Vsakovrstno zlato

kupuje po najvišjih cenah. Černe — juvelir Ljubljana, Wolfova ulica 38. 1574

Poročne prstane

darila za neveste in ženine nudi F. Cuden, Prešernova 36. 1573

Prodajo:

3 veliki železni peči, 2 brašnje, pisalni mizi, 4 kompletne postelje s posteljnino, 4 nočne omare, 4 omare za obleke, 3 lesene amivalne mize, 2 motorja (3 HP, 110 Volt), motor (10 HP, 110 Volt), tovorni avto »Fiat« 1500cc šestredni osebni avto »Praga«, štirinredni osebni avto »Adler« (starejša tipa), 2 skobelnic za mizarje, stroj za šivanje lesenih škrofov, skobelni stroj (3000 mm), univerzalni stroj za rezanje in ciklanje (900 x 900) Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 1573

Hišo ali vilo

iz Ljubljani ali Maribor kupim. Ponudbe na oglasni oddelk Jutra, pod šifro »Gotovo«. 1408

Majhno posestvo

dam s 1 marcem ali tudi prej v najem v Limbužu. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 1629

Vosovi

skoraj nove, pripravne za vožjo, oljenske ali polne, za vsako vrsto, prodam za 250 Din, letotako prodam tudi za 200 Din. — Inkret, Šankov turn, v Vodiče na Ljubljano. 1543

Pohišto

lastnega izdelka v vseh slogih, najpreprostejši in najfinišni izdelavi, v vseh vrstah lesa — mehkoga, trdega in ekotičnega — je v solitni in strokovno najvišji izvedbi, s sodnim jamstvom pri Prodnikovi zadrugi mizarstvih mojstrov v Mariboru, Vetrinjska ul. št. 18. 44042

Otroška postelji

moderna, dobro ohranjena, napredaj. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 1597

Predale

za specialno trgovino — dobro ohranjene in majhne ročni vozički na 4 kolesih, za 200 kg teže, kupi A. Drnškovski, Ljubljana, Zelena jama 229. 1636

Oblacila

Dva damska plašča, zelo poceni napredaj, na Glincu, a. VII/8, p. 1571